

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Τριμηνιαίο Περιοδικό
Από την Ηλεκτρονική Έκδοση
01/10/16 - 31/12/16

Τεύχος 83

Χειμωνιάτικη η πλατεία με το Δημαρχείο..

2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΥΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

ΚΑΛΗ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗ ΧΡΟΝΙΑ, ΜΕ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ !

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 8226785

E-Mail : syn.syrianon@gmail.com

: synsyrianon@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 22ο - Τεύχος 83

ΟΚΤ - ΝΟΕ - ΔΕΚ 2016

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαπολίζος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Στ. Βαφίας

Δημήτρης Βοΐκος

Χρήστος Θανόπουλος

Νινέτα Κοντογεώργη

Τάκης Κορφιάτης

Τάκης Κυριτσόπουλος

Στέλιος Παπουτσάς

Μαρία Ρώτα

Νίκος Σαλίβερος

Δημήτρης Α. Σιδερής

Ελένη Χατζίρη

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Ελένη Ανδρικοπούλου

Ασπασία Τριανταφυλλίδου

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των συνεργατών συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.
Φωτογραφία εξωφύλλου από τον Αντώνη Λεμονάκι

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ.
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΤΗΣ ΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ ΤΟΥ 2017

Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος ΙΙΙ του Καταστατικού μας και μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 13/10/2016, καλούμε τα μέλη του Συνδέσμου Συριανών στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, την Κυριακή 15/01/17 και ώρα 11:00 πμ στη Στέγη μας επί της οδού 3^{ης} Σεπτεμβρίου 56 (5^{ος} όροφος).

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης είναι τα εξής:

1. Υποβολή και έγκριση του Διοικητικού και Οικονομικού Απολογισμού του έτους 2016.
2. Ανάγνωση της έκθεσης της Εξελεγκτικής Επιτροπής.
3. Απαλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου από κάθε ευθύνη.
4. Υποβολή και έγκριση προϋπολογισμού του έτους 2017.

Η Συνέλευση αυτή, **σύμφωνα με το άρθρο 11**, παράγραφος V του Καταστατικού μας, πρέπει να είναι σε απαρτία με την παρουσία των μισών πλέον ενός, των μελών του Συνδέσμου μας, που είναι ταμειακώς εντάξει.

Σε περίπτωση μη ύπαρξής της, κατά τα παραπάνω προβλεπόμενης απαρτίας, η Γενική Συνέλευση θα επαναληφθεί **ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 22η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017** και ώρα 11:00 πμ. στον ίδιο χώρο και τα ίδια θέματα.

Η Συνέλευση αυτή θα είναι σε απαρτία με οποιονδήποτε αριθμό παρόντων μελών.

Αθήνα 14 Δεκεμβρίου 2016

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σ. Βαφίας

Ο Γεν. Γραμματέας
Στέφανος Προβελέγγιος

Λουκής Λάρας

Της κ. Μαρίας Ρώτα

Ένα βιβλίο που τυπώθηκε από τον Συριανό και σπουδαίο Έλληνα Δημήτριο Βικέλα.

Πρόλογος: «Όσοι Έλληνες ζήσανε στην Αγγλία πολύ εύκολα θα καταλάβουν τις διηγήσεις του Χιώτη που παρουσιάζεται στο βιβλίο με το όνομα Λουκής Λάρας.

Πάρα πολλές φορές άκουσα αυτόν τον άνθρωπο να διηγείται περιπέτειες που πέρασε όταν ήταν νέος. Στη γεροντική του ηλικία τον παρακίνησα να γράψει ο ίδιος αυτά που μας έλεγε. Η προσπάθειά μου δεν πήγε χαμένη. Όταν πέθανε, πριν από χρόνια, βρέθηκε ανάμεσα στα άλλα έγγραφά του και ένα πακέτο χειρόγραφα κι επάνω μια ταινία που έγραφε το όνομά μου. Τώρα αυτά τα γραπτά τα τυπώνω εγώ σήμερα σε βιβλίο και εύχομαι όσοι θα το διαβάσουν να αποκομίσουν σωστή και ενδιαφέρουσα γνώση της εποχής του 1821 – 1822, όπως άκουγα κι εγώ τις προφορικές διηγήσεις του γέροντα...συγγραφέα»

Δημήτριος Βικέλας

Η περιγραφή του Λουκή Λάρα αφορά τη ζωή και την εμπορική επιτυχία του ίδιου και τις οικογένειάς του στη Χίο και στη Σμύρνη. Οι δουλειές τους πήγαιναν πάρα πολύ καλά και παντού ακούγονταν ένα πολύ καλό όνομα για την τιμιότητα, την ειλικρίνεια, τη γνώση και την άριστη συμπεριφορά τους. Στις αρχές του 1821 ο Λουκής ήταν είκοσι χρόνων. Επειδή πολλοί έμποροι είχαν ανοίξει καταστήματα στο Λονδίνο και πήγαιναν πολύ καλά, ο Λουκής άρχισε να μαθαίνει Αγγλικά, ώστε μαζί με τον θείο του να συνεχίσουν την επιτυχημένη εμπορική εργασία τους στο Λονδίνο....και γράφει: «Οι μέρες περνούσαν, ο καιρός διάβαινε, αλλά έξαφνα, χωρίς να το περιμένουμε, όλα τα σχέδιά μας, οι ελπίδες μας, τα όνειρα αναποδογυριστήκαν. Μετά τον Μάρτιο του 1821, τουφεκισμοί άρχισαν ν' ακούγονται τις νύχτες και να τρομάζουν όλες τις οικογένειες.

Γιατί οπλίστηκαν οι Τούρκοι στη Σμύρνη; Γιατί ταξίδεψαν με όπλα στη Χίο; Γιατί;;; Οργισμένοι, μανιασμένοι άρχισαν να σφάζουν και να λεηλατούν και να πωλούν τους Έλληνες για να γίνουν σκλάβοι.

Αυτός ο μεγάλος «σεισμός» που έγινε στην Τουρκία, οφείλεται στην Επανάσταση των Ελλήνων στην Πελοπόννησο και στα νησιά Ύδρα και Σπέτσες...Τα νησιά μας με τον στόλο τους πήραν μέρος στον αγώνα και βοήθησαν να στεριώσει και να διαδοθεί η Επανάσταση...

Οι Τούρκοι για να πνίξουν αυτή την Επανάσταση και να τρομοκρατήσουν τους Έλληνες, άρχισαν τις καταστροφές, τις σφαγές και τους εξανδραποδισμούς....

Η Χίος καταστρέφεται

Η θάλασσα γέμισε Τουρκικά πλοία. Ο στρατός τους πλημμύρισε την πόλη. Οι σφαγές και οι λεηλασίες γενικεύθηκαν. Η πόλη δεν ήταν αρκετή να ικανοποιήσει τη λύσσα των Τούρκων που περίμεναν χρόνια αυτή την ώρα. Έτσι ξεχύθηκαν και στην εξοχή. Κρυφτήκαμε όπου μπορούσαμε. Οι Τούρκοι ερήμαζαν τα πάντα. Μέρα με τη μέρα πλησίαζαν το καταφύγιό μας...Ποτέ αγαπητέ μου φίλε, να μη βρεθείς σε τέτοιες στιγμές. Να σε φυλάει ο Θεός. Φύγαμε για να σωθούμε. Ζούσαμε συνέχεια με τον τρόμο στην καρδιά. Τα είχαμε χάσει. Τελικά ο πατέρας μου αποφάσισε να στείλει έναν γνωστό του χωρικό να φύγει με το γαϊδούρι του, αφού του έδωσε λίγα χρήματα να πάει στα δυτικά

του νησιού μήπως υπήρχε κάποιο πλοίο από τα Ψαρά που είναι κοντά στην ακτή της Χίου. Είχαμε ακούσει ότι σ' ένα μικρό λιμανάκι έρχονται μικρά πλοία και βοηθούν όσους Χιώτες καταφέρνουν να φθάσουν ως εκεί. Ήταν μακριά βέβαια, αλλά ξεκινήσαμε περπατώντας...ώσπου φθάσαμε στα Μεστά, ένα χωριό οχυρωμένο σαν φρούριο. Μας καλοδέχτηκαν, μας βοήθησαν, μας πρόσφεραν και φαγητό οι κάτοικοι και μείναμε εννιά μέρες εκεί μαζί με άλλες δυο οικογένειες. Τούρκοι δεν είχαν φανεί, ώσπου έφθασαν τα καινούργια νέα από κατατρομαγμένους ανθρώπους που είπαν πως οι Τούρκοι είχαν φθάσει κάπου εκεί κοντά και σκότωσαν παιδιά. Να φύγωμε, να φύγωμε λέγανε οι γυναίκες και τα παιδιά έκλαιγαν....

Φύγαμε από το χωριό πρωί, πρωί. Που πηγαίναμε; Περπατούσαμε γρήγορα σχεδόν τρέχοντας για να φθάσουμε στο λιμανάκι, αλλά...νύχτωνε. Εκεί που σταματήσαμε λίγο για ξεκούραση μας είδε μια γριούλα. Ήταν εκεί στην πόρτα του μικρού της σπιτιού και μας φώναξε. Ελάτε εδώ, χριστιανοί μου, να σας κρύψω.

Τρέχαμε όλοι κι ακολουθήσαμε την καλή γριούλα. Ο Θεός τη φώτισε. Σ' αυτήν χρωστάμε τη σωτηρία μας, τη ζωή μας. Πίσω από το σπιτάκι της ήταν ένας στάβλος.

Σ' αυτό τον στάβλο μας πήγε και μας έκρυψε. Τις αγελάδες, που έμεναν εκεί, τις είχαν αρπάξει οι Τούρκοι. Όταν έκλεισε η πόρτα του στάβλου η μυρουδιά από τις κοπριές αλλά....τι να κάνουμε; Η γριούλα μας έφερε και νερό καθαρό και σύκα.

Κρυμμένοι και σιωπηλοί ακούγαμε τους Τούρκους που περνούσαν κι έψαχναν να βρουν τους Χριστιανούς να τους σκοτώσουν. Έσφαζαν, λεηλατούσαν...κι εμείς περιμέναμε με αγωνία παρακαλώντας το θεό να μη μας ανακαλύψουν. Όσπου το δεύτερο ή τρίτο βράδυ είχαν σταματήσει οι φωνές των Τούρκων. Αλλά, ξαφνικά, έξω από την πόρτα του στάβλου ακούσαμε τη βροντερή φωνή ενός Τούρκου που είπε: Δεν ρίχνουμε μια ματιά σ' αυτή την αποθήκη, να δούμε τι έχει; Κάναμε το σταυρό μας, μείναμε στη γωνιά και σταμάτησαν κι οι αναπνοές μας. Άνοιξε την πόρτα ένας Τούρκος με άγρια μορφή. Στο ένα χέρι κρατούσε σπαθί και στο άλλο ένα λυχνάρι. Πίσω του Τούρκοι κοίταζαν μήπως δούνε κάτι. Χίλια χρόνια να ζήσω, αυτή τη στιγμή δεν την ξεχνώ. Ο Τούρκος κάνει ένα βήμα να προχωρήσει αλλά πατάει σε μια λακκούβα με κάτουρα και κοπριές από αγελάδες. Αρχίζει τις βλαστήμιες και φωνάζει δυνατά: «Μόνο βρωμιές είναι εδώ. Δεν υπάρχει τίποτα, πάμε να φύγωμε».

Η πόρτα έκλεισε με θόρυβο κι οι Τούρκοι φύγανε. Μας λυπήθηκε ο Θεός! Μέσα μας νοιώσαμε πως μας προστατεύει. Πήραμε θάρρος. Δυνάμωναν οι ελπίδες μας». Και...βγήκαν αληθινές.

Στο επόμενο άρθρο: Έφθασαν στο λιμάνι της σωτηρίας! Σώθηκαν από τις σφαίρες των Τούρκων και έφθασαν στην Τήνο και στη Σύρο όπου έζησαν... τη χαρά και την επιτυχία της εργασίας και του εμπορίου.

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΙΩΤΕΣ

“Οι Τούρκοι έφυγαν από κοντά μας εκείνη τη νύχτα που είχαμε κρυφτεί μέσα στον σταύλο της καλής γριούλας που μας έσωσε. Οι ελπίδες μας ότι θα σωθούμε από τη σφαγή βγήκαν αληθινές.

Το ίδιο εκείνο βράδυ ένας χωρικός, γνωστός μας, ήλθε και μας είπε ότι ένα πλοίο από τα Ψαρά περιμένει σ' ένα ερημικό λιμανάκι, να πάρει ανθρώπους να σωθούν από το μαχαίρι των Τούρκων. Πιαστήκαμε χέρι με χέρι και πήραμε το δρόμο σιωπηλοί. Η απόσταση δεν ήταν μεγάλη, αλλά η καρδιά όλων μας έτρεμε από φόβο... .Ξημέρωνε

όταν φτάσαμε στο λιμανάκι. Εδώ μας περίμενε η σωτηρία. Όλη την παραλία τη βρήκαμε γεμάτη ανθρώπουςΗ βάρκα που θα μας πήγαινε στο πλοίο πλησίαζε και έφτασε κοντά μας. Οι ναύτες πήδησαν έξω και βοηθούσαν τους ανθρώπους να μπουν και να πάνε στο πλοίο. Σε λίγο η βάρκα γύρισε, πήρε άλλους ανθρώπους, έφυγε και ξαναγύρισε ώσπου... έξαφνα ακούσαμε τον κρότο του τουφεκιού κι η σφαίρα σφύριξε στ' αυτιά μας. Απάνω στην κορφή του λόφου ήταν τέσσερις Τούρκοι με όπλα. Οι ναύτες που ήταν στην παραλία είχαν όπλα και πυροβόλησαν, έτσι οι Τούρκοι σταμάτησαν. Τι έγινε; Δεν μάθαμε. Η βάρκα πήγαινε ανθρώπους στο πλοίο και ξαναγύριζε...Όταν ήρθε η στιγμή να μπορούμε στη βάρκα, η μητέρα μου έβαλε στον κόρφο μου ένα μικρό δέμα, που είχε όσα κοσμήματα μπόρεσε να πάρει μαζί της... Αγκάλιασα τη μητέρα μου και της είπα μαζί θα μπορούμε στη βάρκα, μαζί θα σωθούμε... Τότε με άρπαξε ο πατέρας μου από το χέρι και μου είπε: Πήγαινε με τις αδελφές σου. Εμείς θα 'ρθούμε αργότερα. Η βάρκα ήταν γεμάτη. Οι αδελφές μου είχαν μπει μέσα. Φρόντισε ο πατέρας μου γι 'αυτό. Η βάρκα ξεκίνησε... αλλά καθώς γύρισα να δω τους γονείς μου στην παραλία, είδα πάνω στο λόφο καπνό κι άρχισαν πάλι οι τουφεκιές. "Όσοι ήταν στην παραλία, άλλοι πήγαιναν κάτω από τους βράχους, άλλοι έπεφταν στη θάλασσα. Ανάμεσα σ' αυτούς βλέπω και τη μητέρα μου να πέφτει στη θάλασσα, χωρίς να ξέρει κολύμπι. Πως μπόρεσα να απλώσω από τη βάρκα το χέρι μου, πως το άρπαξε η μητέρα μου, πως μια άλλη γριούλα έπιασε τη μητέρα μου από το φόρεμά της, ούτε κατάλαβα. Είδα να κρατώ τη μητέρα μου απο το χέρι, η γριούλα να κρατά το φόρεμα της μητέρας μου και η βάρκα να πλέει...κι οι τουφεκιές να ακούγονται. Η βάρκα δεν σταμάτησε, πήγαινε, ερχόταν... Σε λίγο ήρθε και ο πατέρας μας. Ο καπετάνιος σήκωσε τα πανιά και το πλοίο πήρε δρόμο. Ο λόφος είχε γεμίσει Τούρκους και πυροβολούσαν. Ο Θεός μας βοήθησε και μπήκαμε στο πλοίο της σωτηρίας... Η θάλασσα μας φέρθηκε με καλοσύνη.

Η Χίος, όλος ο κόσμος της, ήταν όσοι σώθηκαν μ' αυτό το καράβι...Κι άλλα καράβια έσωσαν ανθρώπους. Μια ή δύο μέρες ήμουν νηστικός και πεινούσα; Πολλές φορές δοκίμασα το μαρτύριο της πείνας. Ποτέ, συ που με διαβάξεις, σου εύχομαι να μη δοκιμάσεις τέτοια πείνα.

Ο πλοίαρχος δεν άργησε να σκεφθεί πως έχουμε ανάγκη να φάμε κάτι. Αμέσως μας μοίρασαν παξιμάδια. Μας φάνηκαν σαν το ... μάνα στην έρημο. Κάναμε την προσευχή μας στο Θεό και ευχαριστήσαμε τον πλοίαρχο..."

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Το πλοίο με τους πολλούς ανθρώπους πλησίασε στα Ψαρά. Όμως δεν ήταν εύκολο να αποβιβαστούν σ' αυτό το νησί , που είχε ήδη υποδεχθεί πολλούς πρόσφυγες και από τη Χίο και από τη Σμύρνη και... οι Τούρκοι είχαν πληροφορηθεί τα γεγονότα και ήταν έτοιμοι να επιτεθούν και...

Ο καπετάνιος θέλησε να φύγουμε και πάρθηκε η απόφαση να πάμε στη Μύκονο, που ήταν ελεύθερη και από πρόσφυγες και από Τούρκους. Οι Μυκονιάτες μας πρόσφεραν φιλοξενία και φαγητό αλλά... οι πληροφορίες μιλούσαν για δύο άλλα νησιά, την Τήνο και τη Σύρο που ήταν ελεύθερα, είχε κόσμο, είχαν επαφή με χώρες του εξωτερικού και ίσως εκεί θα μπορούσαμε να ασχοληθούμε με το εμπόριο και να εξασφαλίσουμε μία καλλύτερη ζωή.

...Το λιμάνι της Σύρου ήταν ελεύθερο. Στην πόλη κυμάτιζε η σημαία της Γαλλίας και είχαν την προστασία αυτής της χώρας...

Τότε η πόλη της Σύρου ήταν χτισμένη στην κορυφή του λόφου. Εκεί που είναι σήμερα η Ερμούπολη, δεν έβλεπες εκείνη την εποχή παρά γυμνούς βράχους. Στην πλατεία που παίζει τώρα η μουσική και χορεύουν οι κυρίες με τα μεταξωτά, τότε δεν υπήρχε ούτε ένα δένδρο. Και στην παραλία υπήρχαν ένα εκκλησάκι, δύο αποθήκες και ένα μικρό καφενείο...

Αυτή ήταν η Σύρος όπως την είδα εγώ πρώτη φορά μαζί με λίγους άλλους Χιώτες. Σ' αυτό το λιμάνι έρχονταν πλοία από το εξωτερικό, Ευρώπη, Ρωσία και ξεφόρτωναν προϊόντα.

Άρχισα να σκέπτομαι ότι έπρεπε να ασχοληθούμε πάλι με το εμπόριο. Άλλωστε αυτή ήταν η δουλειά του πατέρα μου, που πριν λίγο καιρό είχε φύγει από τη ζωή. Εκείνον πάντα είχα σύμβουλό μου....Επισκέφθηκα τρεις – τέσσερις φορές τα πλοία και αποφάσισα να αγοράσω προϊόντα τους.

Ταξίδεψα και σε άλλα νησιά και το εμπόριο πήγαινε καλά. Ήταν πολύ σκληρό πράγμα η φτώχεια όταν έρχεται ύστερα από μια ζωή άνετη. Πως να θρέψεις τη μητέρα σου και τις καλομαθημένες αδελφές σου... Ήμουν στην Τήνο μιλώντας με κάποιον στην αγορά. Φορούσε ένα ωραίο σκούφο. Πάρα πέρα είδα κι άλλον που φορούσε τον ίδιο σκούφο .Κι άλλον, κι άλλον. Όλοι οι σκούφοι είχαν το ίδιο σχήμα. Αμέσως ήρθαν στη μνήμη μου τα κιβώτια με τους σκούφους που θα μας στέλνανε από τη Βενετία. Ρώτησα έναν από τους άνδρες που φορούσαν τον ίδιο σκούφο, που τον βρήκε; Και μου είπε: Τον αγόρασα από τον Άγγλο πρόξενο, αλλά δεν έχει άλλους. Τους ξεπούλησε όλους.

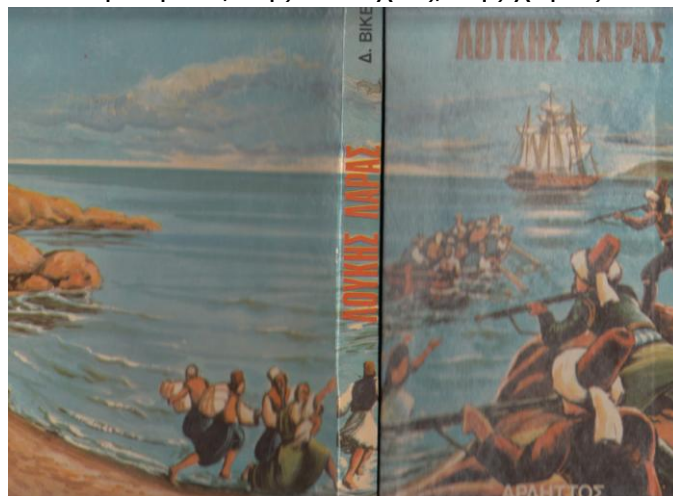
Πήγα στον πρόξενο, είπα τ' όνομά μου κι εκείνος με πολλή χαρά μου παρέδωσε αμέσως τις εισπράξεις που ήταν πέντε χιλιάδες γρόσια! Αυτό το ποσό μου φάνηκε αμύθητος πλούτος. Η χαρά μου ήταν μεγάλη. Με βοήθησε στο εμπόριο που έκανα στη Σύρο. Έκανα εταιρεία και βοήθησα την οικογένειά μου. Προίκισα και πάντρεψα τις αδελφές μου με τους συνεταίρους μου και παντρεύτηκα κι εγώ την αγαπημένη μου...

Λίγα χρόνια μετά έφυγα με τη γυναίκα μου για την Αγγλία. Ζήσαμε ευτυχισμένη ζωή με θυγατέρες και όμορφες εγγονές.

Ποτέ όμως δεν ξέχασα, μέσα στην ευτυχία μου, τα βάσανα που περάσαμε.

Ευχαριστούμε το Θεό από τα βάθη της καρδιάς μας.

Η Σύρος ήταν το νησί του εμπορίου, της επιτυχίας, της χαράς και της ευτυχίας.

Υ.Γ: Το όνομα του Λουκή Λάρα ήταν Λουκάς Ζίφος. Ο Δημ. Βικέλας γράφει στον πρόλογο του βιβλίου «Λουκής Λάρας» ότι ζήτησε από το Λουκά Ζίφο να γράψει αυτά που του είχε διηγηθεί στη συνάντησή τους στην Αγγλία. Μετά το θάνατο του Λουκά βρέθηκε το χειρόγραφο κείμενο της ζωής του και ζήτησε να παραδοθεί στον Δημ. Βικέλα. Και οι δυο ήταν επιτυχημένοι επιχειρηματίες.

=====

Ερμούπολιτικές Πρωτιές – Γ

Από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Η Σύρος το μικρό νησί, με πληθυσμό μόλις 4.000-5000 ψυχές προεπαναστατικά, μέσα από μια δύσκολα επαναλήψιμη ιστορική συγκυρία και ιδιοτυπία (γαλλική προστασία, ουδετερότητα, συρροή προσφύγων), αναδείχτηκε στο **κύριο εμπορικό και ναυτικό κέντρο** του πρώιμου ελληνικού κράτους. Για 35 χρόνια (1825-1860) η Ερμούπολη ήταν το **πρώτο** με διαφορά **λιμάνι** και για όλο τον 19ο αιώνα, παρέμεινε **μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές πόλεις**. Οι εξαθλιωμένοι πρόσφυγες, Κυδωνιάτες, Χιώτες, Ψαριανοί, Κασιώτες που συρρέουν τα πρώτα επαναστατικά χρόνια, φέρνουν μαζί τους το όραμα μιας νέας κοινωνίας. Η Αντιβασιλεία του Όθωνα (1833) διαίρεσε το νεοσύστατο ελληνικό κράτος σε νομούς και όρισε την Ερμούπολη πρωτεύουσα του νομού Κυκλάδων, δίνοντάς της εξ αρχής ξεχωριστή θέση στην ελληνική επικράτεια.

Στα χρόνια της ακμής αλλά και αργότερα, κατείχε πολλές πρωτιές, τις οποίες θα σταχυολογήσουμε ενδεικτικά.

Συνέχεια από το προηγούμενο..

ΛΕΣΧΕΣ

Η Ερμούπολιτική κοινωνία είχε έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο ζωής, λόγω της επικοινωνίας με Ευρώπη και Ανατολή. Οι Ερμούπολιτες έμποροι ίδρυσαν από νωρίς λέσχες, κατά τα πρότυπα των αγγλικών clubs, που στεγάζονταν σε νοικιασμένα κτίρια. Συνδυάζεται η διασκέδαση και η πνευματική καλλιέργεια (με τη διοργάνωση χορών, συναυλιών, διαλέξεων) καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπορικών και πολιτικών (άτυπο χρηματιστήριο). Αρχικά (1836) ιδρύθηκε η λέσχη «Ερμής» Ακολούθησαν οι λέσχες «Χίων» και «Μη Χίων». Για να αποκτήσουν οι λέσχες μόνιμη στέγη, ο Δήμος σύστησε μετοχική εταιρεία (1861). Μετά την αποπεράτωση του κτιρίου, έργο του Ιταλού αρχιτέκτονα Sampró (1861) και τη συγχώνευση των λεσχών σε μία, λειτούργησε η «Λέσχη Ελλάς» (1864), η οποία νοίκιαζε τον όροφο από τον Δήμο, ενώ στο ισόγειο υπήρχαν καφενεία, αργότερα το ταχυδρομείο, έως την εγκατάσταση της δημοτικής βιβλιοθήκης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ -ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Η Ερμούπολη δεν υστερεί ούτε στην πνευματική κίνηση. **Στην Ελλάδα και μάλιστα στην Ερμούπολη εισάγει την αλληλοδιδασκτική μέθοδο** ο Γεώργιος Κλεόβουλος, με την ίδρυση του **πρώτου αλληλοδιδασκτικού σχολείου** (1825), για όσους ενδιαφέρονταν να ακολουθήσουν τον διδασκαλικό κλάδο. **«Η Ερμούπολη θεωρείται κέντρο της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου σε όλη την Ανατολή»** Ανδρέας Χούμης (Συριανός δημοσιογράφος-ιστοριοδίφης).

Τον Οκτώβριο του 1833 ιδρύεται **το πρώτο Ελληνικό δημόσιο Γυμνάσιο στην Ερμούπολη**. Μαζί με το Γυμνάσιο του Ναυπλίου, είναι τα πρώτα οικοδομήματα που κτίσθηκαν ειδικά για αυτό το σκοπό. Πρώτος γυμνασιάρχης ήταν ο αρχιμανδρίτης Νεόφυτος Βάμβας, ο οποίος ακολούθησε τα πρότυπα του Γυμνασίου Χίου, που είχε διευθύνει πρωτύτερα. Το Βάμβα αντικατέστησε ο Γεώργιος Σερούιος, **εισηγητής της Ψυχολογίας στην Ελλάδα**. Το 1837 εγκαινιάστηκε το μάθημα της «Ναυτικής», με καθηγητή το φιλέλληνα αγωνιστή του 1821 Κορσικανό μαθηματικό Αντώνιο Σκάσση. Συνέρρεαν πλήθη μαθητών από όλη την Ελλάδα (ελεύθερη και υπόδουλη) .Επιφανείς απόφοιτοι του Γυμνασίου Ερμούπολης υπήρξαν ο τραπεζίτης Ανδρέας Συγγρός, ο ζωγράφος Κωνσταντίνος Βολανάκης, ο γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπάς, ο ποιητής Αριστομένης Προβελέγγιος, οι Κλων και Κυπάρισσος Στέφανος. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπήρξε μαθητής του Γυμνασίου (1879-1880) από όπου αποφοίτησε σε ηλικία 17 ετών.

Περίφημο ήταν το ιδιωτικό «Ελληνικόν Λύκειον» του Ελληνοαμερικανού Χρήστου Ευαγγελίδη (1842), το οποίο περιελάμβανε Αλληλοδιδασκτικό και Ελληνικό Σχολείο και εισήγαγε πολλές καινοτομίες. Απόφοιτοί του ήταν ο Εμμανουήλ Ροΐδης και ο Δημήτριος Βικέλας. Η Ερμούπολη ήταν **«το εκπαιδευτικό κέντρο σύμπασας της Ανατολής και ο πρώτος και αναπόφευκτος σταθμός για τους επιθυμούντας μάθησιν»** Α. Χούμης .

Εκτός από την πληθώρα των καλά οργανωμένων δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων (νηπιαγωγείων έως ανώτερων εκπαιδευτηρίων), σε καμιά άλλη ελληνική πόλη δεν συναντώνται, συγκριτικά με τον πληθυσμό της, **τόσοι πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών**, δάσκαλοι ιδιαίτερων μαθημάτων όπως ξένων γλωσσών, μουσικών οργάνων, χορού, ζωγραφικής, καθηγητές, γιατροί, ζωγράφοι, γλύπτες, κ.α. Ως έδρα του νομού Κυκλάδων , η Ερμούπολη θα συγκεντρώνει όλες τις διοικητικές υπηρεσίες, δικαστήρια (εμποροδικείο, ειρηνοδικείο, κακουργοδικείο, κ.α.) και φυλακές (πολιτικές και ποινικές). Αυτό δικαιολογεί τον μεγάλο αριθμό δικηγόρων που υπήρχε πάντα στο νησί.

Ιδιαίτερο ήταν το ενδιαφέρον των Ερμούπολιτών για την εκπαίδευση των κοριτσιών και γυναικών. Τα πρώτα αλληλοδιδασκτικά σχολεία κοριτσιών ιδρύθηκαν ταυτόχρονα με αυτά των αγοριών. Προς το τέλος του 19ου αιώνα δημιουργήθηκαν σχολεία για εργάτες και άπορα παιδιά («Σύλλογος προς διάδοσιν ωφέλιμων βιβλίων» (1873), «Κυριακή Σχολή» (1881), «Σχολή Απόρων Παίδων» (1888)).

Ο Νικόλαος Βρυώνης από την Κεφαλληνία, ιδρύει τη Ναυτική Σχολή Σύρου. Ο Erlacher ανέλαβε να εκπαιδεύσει τους ντόπιους σε άξιους τεχνίτες, να δώσει τις αρχές της δόμησης και να χρησιμοποιήσει πρώτος ή από τους πρώτους τη θηραϊκή γη

(πορσελάνα) στις οικοδομές του. Το «Σχολείο των Τεχνών» για την εκπαίδευση τεχνιτών στην Αθήνα λειτούργησε πολύ αργότερα (1837).

Το 1833 ιδρύθηκε το «Ελληνικό Μουσείο», ένα είδος φιλολογικού συλλόγου με στόχο την ίδρυση βιβλιοθήκης-αναγνωστηρίου και την οργάνωση μαθημάτων και διαλέξεων. Είχε προηγηθεί η ίδρυση του «Φιλολογικού Σπουδαστηρίου» στο Ναύπλιο, αλλά το «Ελληνικό Μουσείο» της Ερμούπολης διεκδικεί την πρώτη θέση, λόγω της πολυσήμαντης δράσης του στα χρόνια λειτουργίας του. Την ίδια χρονιά (1833) ιδρύθηκε Αρχαιολογικό Μουσείο, που φιλοξενήθηκε αρχικά στο κτίριο του Γυμνασίου, μιας και η Ερμούπολη ορίστηκε από την Αρχαιολογική Υπηρεσία έδρα της περιφέρειας νήσων Αιγαίου.

Μεγάλη ήταν η τυπογραφική δραστηριότητα και συστηματική έκδοση εφημερίδων. Από το 1831 που εκδόθηκε η πρώτη εφημερίδα «Ελληνική Μέλισσα» έως το 1900, είχαν εκδοθεί **160 εφημερίδες** («Ερμής», «Ερμής Κυκλάδων», «Αίολος», «Ένωσις», «Αστήρ Κυκλάδων» κ.α.), σε νησί με πληθυσμό 20.000 ανθρώπων. Το 1866 στις κινήσεις υπέρ της χειραφέτησης των γυναικών εντάσσεται η δημοσίευση σε εφημερίδα διατριβής υπό τον τίτλο «Αθηνά».

Οι πρωτεργάτες του ελληνικού διαφωτισμού, Θεόφιλος Καΐρης, Γρηγόριος Κωνσταντάς, Άνθιμος Γαζής, Γεώργιος Κλεόβουλος, Νεόφυτος Βάμβας με την πνευματική τους δράση στη νεότευκτη πόλη, μαρτυρούν τις προοδευτικές και φιλελεύθερες ιδεολογικές κατευθύνσεις της υπό διαμόρφωση νέας κοινωνίας, υπό την πνευματική αιγίδα του σοφού Χίου γέροντα του Παρισιού Αδαμάντιου Κοραή. Ο εγγενής πολιτικός φιλελευθερισμός της Ερμούπολης θα την ωθήσει να συμμετάσχει στην αντικαποδιστριακή (1831) και αντιοθωνική (1862) εξέγερση.

Η ευμάρεια έφερε την πολιτισμική ανάπτυξη και την φιλανθρωπική δράση (ίδρυση πτωχοκομείου της «Φιλοπτώχου Εταιρείας Ερμουπόλεως», με την έκδοση λαχείου και τη σύσταση μετοχικής εταιρείας, ανέγερση του Μπαμπαγιώτειου Ορφανοτροφείου Αρρένων και Θηλέων, Ορφανοτροφείου Καθολικής Επισκοπής κ.λ.π.).

Το Δημοτικό Νοσοκομείο «Ελπίς» (1825-1827) κτίστηκε δίπλα στον Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου. Είναι το πρώτο δημόσιο κτίριο της Ερμούπολης, το οποίο συντηρούσαν αρχικά οι Ερμουπολίτες με τις συνεισφορές τους και αργότερα **ένας μικρός φόρος στα εισαγόμενα στη Σύρο εμπορεύματα**. Υπήρξε **το πρώτο ελληνικό αξιόλογο οργανωμένο φιλανθρωπικό ίδρυμα συντονισμένης ιδιωτικής πρωτοβουλίας**. Ήταν πλαισιωμένο με ιατρικές ειδικότητες, ιατρικά εργαλεία, φαρμακείο. Περιέθαλπε ασθενείς, τραυματίες, αγωνιστές, αναπήρους και προστάτευε έκθετα βρέφη. Στο ίδρυμα περιεθάλποντο πτωχοί με συνήθη νοσήματα «γαστρεντερικούς πυρετούς, δυσεντερία» και σε ποσοστό 5-10% αφροδίσια νοσήματα. Η Ερμούπολη εκτός από οικονομικό κέντρο ήταν και κύριο κέντρο διάδοσης της σύφιλης λόγω πορνείας.

ΘΕΑΤΡΟ

Η πρώτη θεατρική παράσταση δόθηκε επί εποχής δημογεροντίας (1826) με τον «Νικήρατο» της Ευανθίας Καΐρη, πατριωτικό δράμα εμπνευσμένο από την έξοδο του Μεσολογγίου (10/04/1826), από ερασιτέχνες ηθοποιούς, πρόσφυγες-αυτόπτες μάρτυρες των γεγονότων! Η **πρώτη συστηματική θεατρική σκηνή της νεώτερης Ελλάδος** δημιουργήθηκε στην Ερμούπολη (1830), από τους Γεώργιο Ματζουράνη-Γεώργιο Καλόγνωμο και μερικούς ηθοποιούς. Το πρώτο ξύλινο θέατρο, με πλατεία και 2 σειρές θεωρείων, διαδέχτηκε ένα ξύλινο παράπηγμα στην πλατεία Μιαούλη ώσπου τελικά κτίσθηκε το πολυτελές θέατρο Απόλλων (1864), κατόπιν πρωτοβουλίας του Μ. Σαλβάγου, με συνεταιρισμό και τη βοήθεια του Δήμου. Αρχιτέκτονας ήταν ο Ιταλός Sampró και η μεγάλη αίθουσα έχει ως πρότυπο 4 ιταλικά θέατρα (Μιλάνου, Νάπολης, Φλωρεντίας, Καστελφράνκο), ενώ η θολωτή οροφή ακολουθεί το γαλλικό σύστημα του 19ου αιώνα.

Το πρώτο έργο που ανεβάστηκε ήταν ο Ριγκολέτο του Verdi από ιταλικό θίασο. Η Ερμούπολη **υπήρξε βασικός πόλος έλξης για τους περιοδεύοντες ελληνικούς και ιταλικούς θιάσους** στο τρίγωνο Αθήνα-Κωνσταντινούπολη-Αίγυπτος. Οι επαγγελματίες καλλιτέχνες διέμεναν για μεγάλα διαστήματα, ώστε να παρουσιάσουν επιλεγμένα έργα της μόδας Ελλήνων και ξένων δραματουργών. Ο θίασος της Αικατερίνης Βερώνη το 1901, διαμένει ένα τρίμηνο στο νησί και παρουσιάζει 29 έργα κ.λ.π. Ακολούθησαν και άλλοι διάσημοι πρωταγωνιστές με τους θιάσους τους (Κυβέλη Αδριανού-Μυράτ, Μαρίκα Κοτοπούλη, Αιμίλιος Βεάκης κ.λ.π.). Σε κάθε παράσταση οι Συριανές συναγωνίζονται μεταξύ τους σε επίδειξη πλούτου, μόδας, ομορφιάς και οι Συριανοί συναγωνίζονται με ανθοδέσμες και κοσμήματα για την κατάκτηση της πρωταγωνίστριας (πριμαντόνας). Οι Συριανοί το θέατρο το αντιμετωπίζουν ως ένα δείκτη κοινωνικής προόδου και οι επαγγελματίες καλλιτέχνες προσέβλεπαν σε μία εύρωστη θεατρική πιάτσα. Το θέατρο «Απόλλων» φιλοξενούσε θιάσους το χειμώνα. Παραστάσεις εδίδοντο και στον κινηματογράφο του καφενείου «Πάνθεον» στην πλατεία Μιαούλη, στη λέσχη «Ελλάς», σε καφενεία και στα θερινά θέατρα του Νησακίου, «Ορφεύς», «Ερμής» (Βαπόρια), Άμμου (πλησίον ΙΚΑ), «Ευτέρπη» (Μάννα). Παρέλασαν θίασοι Ποικιλιών και Ανδρικήλων, θέατρο σκιών, ακροβάτες, ιπποδρόμια, παλιάτσοι, μίμοι, ταχυδακτυλουργοί, υπνωτιστές και νοομάντεις, ο Τόφαλος και ο Κουταλιανός κ.α.

Δικαιολογημένα πίστευαν οι Ερμουπολίτες ότι το θέατρο «Απόλλων», **«πρωτεύει όλων των εν Ανατολή θεάτρων και ιδίως των Αθηνών, Σμύρνης, Κωνσταντινουπόλεως και Αλεξανδρείας»**. Στα σχόλια των συριανών εφημερίδων αναφέρεται ότι «η κοινωνία υμών ήτις υπέρ πάσαν άλλην είνε εις θέσιν να κρίνη και να εκτιμά περί θεάτρου...η ημετέρα κοινωνία υποστηρίζει πάντοτε το Ελληνικόν θέατρον, άμα ο θίασος και το δραματολόγιον αυτού είναι καλώς κατηρτισμένα...**το κοινόν μας θεωρεί το θέατρον ως απαραίτητον πνευματικήν τροφήν**».

Ο αέρας της εθνικής και πολιτικής χειραφέτησης που αποπνέουν τα έργα του Verdi ποτίζουν και τους Συριανούς, οι οποίοι υποστηρίζουν αποτελεσματικά την Κρητική Επανάσταση (1866-1869) και δίνουν καταφύγιο σε πολιτικούς πρόσφυγες ατυχών κινημάτων του εξωτερικού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Ερμούπολη ερήμην του σταδιακά παγιωμένου συγκεντρωτικού, πελατειακού κρατικού ελληνικού μορφώματος επιδίδεται στην εφαρμογή του αυτάρκους και πρόωρου εκσυγχρονιστικού της οράματος. Δεν είναι αντιγραφέας ή μιμητής της Ευρώπης. Έχει δικό της πρόσωπο και οντότητα. Ενσωμάτωσε το λαϊκό στοιχείο, την ορθόδοξη παράδοση και το νεοκλασικό ύφος. Αποδεχόταν και αναδημιουργούσε. **Έκτισε δικό της ευρωπαϊκό αστικό πολιτισμό, ήταν η ελληνική παραλλαγή του.**

Τέλος

=====

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ - Διήγημα

Από τον κ. Δημ. Α. Σιδερή

Όχι, δεν ήταν δυνατό. Αυτά μόνο στα παραμύθια μπορούν να συμβούν. Και στον κινηματογράφο. Τί 'ταν αυτό το νέο που ήρθε να ταραξει έτσι βίαια τον αγώνα τόσων χρόνων, να δαμάσει τη φύση που την αναστάτωνα, να γαληνέψει. Να το πιστέψει; Όχι, δεν μπορούσε να είναι αληθινό. Είχε κάνει τα πάντα για να μάθει και οι πόρτες ήταν όλες κλειστές. Κανένας δεν ήξερε το παραμικρό. Και να τώρα που έτσι απροσδόκητα εμφανίσθηκε το γράμμα αυτό μπροστά της.

Πεινούσα και κρύωνα. Όλοι δηλαδή γύρω πεινούσαμε και κρυώναμε. Πολλά χρόνια αργότερα είδα στο Πολεμικό Μουσείο των Αθηνών το τηλεγράφημα που είχε στείλει τότε ο Δεσπότης στην Κυβέρνηση: «Αποστείλατε επείγοντως τρόφιμα ή φέρετρα!». Για την ώρα όμως το πρόβλημα είχε λυθεί τοπικά. Είχε επιταχθεί – ή αποκτηθεί τέλος πάντων, δεν ξέρω με ποιον άλλο τρόπο – ένα μεγάλο οικόπεδο, του Χαρτουλάρη, κοντά στο νεκροταφείο κι εκεί χώρεσαν να φιλοξενηθούν στη νέα και τελευταία πατρίδα τους οι τουμπανιασμένοι από την πείνα.

Κι ωστόσο, δε χάναμε το κέφι μας. Α, ναι, ξέχασα. Πεινούσα, κρύωνα κι αρρώσταينا. Ο χειμώνας ήταν πολύ κρύος. Πολλά τζάμια στο σπίτι σπασμένα, κολλημένα με χαρτιά. Και κάρβουνα δεν υπήρχαν για το μαγκάλι. Το αραντό με καλαμποκάλευρο, αλάδωτο, δε χόρταινε κι η φασκομηλιά, μυρωδάτη, αλλά χωρίς ψωμί και ζάχαρη για πρωινό, δε στύλωνε. Έτσι, άλλοτε πήγαινα σχολείο – μαθητής της 1^{ης} τάξης παρακαλώ – κι άλλοτε όχι. Το κέφι μας όμως τόχαμε. Τραγουδούσαμε διάφορα άσματα, όπως εκείνο το νοσταλγικό και ηρωικό, για τη «Γλυκιά μας την Πατρίδα», που αργότερα πάψαμε να το λέμε ή το άλλο, το «Κορόιδο Μουσολίνι», που του αλλάζαμε τα λόγια στον ίδιο σκοπό «τραλαλά τραλαλά» όταν εμφανίζονταν Ιταλοί. Μας συνόδευσαν τότε αυτοί στον ίδιο σκοπό, μ' άλλα λόγια όμως. Εμείς συνεχίζαμε μαζί τους και γελούσαμε, αφού αυτοί δεν ήξεραν πως από μέσα μας λέγαμε τα αληθινά λόγια για «την πατρίδα τους τη γελοία» κλπ. Κρυφά, πολύ κρυφά λέγαμε και το άλλο, το

αυστηρά απαγορευμένο τραγούδι, για κείνη τη φοβερή γυναίκα, την Τσελόγκουε, που ήτανε του Τιμπερέρη και του Γκούου κι ύστερα του μικρούλη του Πικαντίλη:

«Η Τσελόγκουε του Τιμπερέρη

Η Τσελέγκουε του Γκούου.

Η Τσελέγκουε του Πικαντίλη

Τραλαλά λαλά, λαλά.»

Και μας έπιανε ενθουσιασμός που τραγουδούσαμε το αυστηρά απαγορευμένο.

Η Φραντζέσκα, οκτώ χρόνια μεγαλύτερή μου, μπουμπούκιαζε στο διπλανό μας χωραφάκι. Οι γείτονες είχαν ένα χωραφάκι και μια κατσίκια.

- «Φραντζέσκα! Πάγαινε, μωρή, ν' αρμέξεις την κατσίκια»
- «Δεν μπορώ, μάνα. Πονάει η μέση μου!»
- «Φραντζέσκα! Πάγαινε, μωρή, να ποτίσεις»
- «Δεν μπορώ, μάνα. Πονάει το κεφάλι μου!»
- «Φραντζέσκα! Έλα να σκουπίσεις και να σφουγγαρίσεις»
- «Δεν μπορώ, μάνα. Πονάει το στομάχι μου!»
- «Ο κώλος σου πονεί;»
- «Όχι!»
- «Αχ, και νάσουν όλη ένας κώλος!»

Κυλούσε η ζωή χαρούμενα, ξένοιαστα, ήρεμα, όσο ήρεμα της επέτρεπαν τα 15 χρόνια της εφηβείας της. Χτίστης ο πατέρας της. Το χωραφάκι, την κατσικούλα και λίγες κοτούλες, έτσι για μια ντομάτα, λίγο γάλα και κανένα φρέσκο αυγό, τα φρόντιζε η μάνα της αυτά. Βοηθούσαν κι οι δυο κόρες, η Φραντζέσκα κι η μικρότερη αδελφή της. Και ξαφνικά ήρθε το κακό. Το μουλάρι τους επιτάχτηκε για τον πόλεμο. Στην αρχή οι ειδήσεις έρχονταν αναπάντεχα καλές για τις νίκες του στρατού μας. Τον πατέρα της, ευτυχώς, δεν τον είχαν πάρει στρατιώτη. Οι περισσότεροι όμως έλειπαν στο μέτωπο. Το νησί είχε ερημώσει από νέους άντρες. Έπειτα, όλα άλλαξαν. Έρθε η κατάρρευση. Έγινε ο βομβαρδισμός και σείστηκε όλο το νησί. Και μετά έφτασε ο κατακτητής, ο νικημένος κατακτητής. Με τις φανταχτερές παρελάσεις, τα φτερά στο πηλίκιο και τις φτηνές κολόνιες. Ήταν χίλιοι πεντακόσιοι; Δυο χιλιάδες; Παραπάνω; Το νησί αποκλεισμένο. Καμιά επικοινωνία με τον έξω κόσμο. Η παραγωγή στο βράχο σχεδόν ανύπαρκτη. Από τα εργοστάσια και τους υπαλληλικούς μισθούς ζούσαν οι κάτοικοι πριν από τον πόλεμο. Ελάχιστα τα πρώιμα φασολάκια και κολοκυθάκια. Τώρα ούτε εργοστάσια ούτε μισθοί. Η θάλασσα απαγορευμένη. Ούτε το ψάρεμα επιτρεπόταν. Τα ίχνη της παραγωγής τα έπαιρνε ο στρατός για τις δικές του ανάγκες. Ο πληθυσμός – ε, ποιος λογαριάζει τους αμάχους στον πόλεμο! Από τους 25 000 κατοίκους περίπου πέθαναν – κανένας δεν ξέρει πόσοι ακριβώς – λένε για το ένα τέταρτο ως ένα όγδοο του πληθυσμού. Ούτε τρόφιμα ούτε φέρετρα στάλθηκαν στο αίτημα του Δεσπότη.

Οι Ιταλοί προσπάθησαν να προσεταιρισθούν τους ντόπιους, ιδίως τους καθολικούς που αποτελούσαν σημαντική μειονότητα στο νησί. Τα περισσότερα επώνυμά τους είχαν ιταλική προέλευση. Δεν έλειψαν κι από τα δύο δόγματα οι λίγοι που επωφελήθηκαν. Όπως γίνεται πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις. Οι πολλοί όμως αρνήθηκαν τη συνεργασία και τη συναδέλφωση με τον κατακτητή. Η κατοχή τους,

εντάξει, κατοχή ήταν, η αλήθεια είναι πάντως πως εκτελέσεις δεν έγιναν. Ούτε και αντίσταση υπήρχε βέβαια. Αν εξαιρέσουμε φυσικά εκείνον που κατάφερνε να πληροφορεί τους συμμάχους για τα πλοία που βρίσκονταν στο λιμάνι κι ίσως και κάποιους άλλους πιο αφανείς. Και αν εξαιρέσουμε τα «αντιστασιακά», τα απαγορευμένα τραγούδια. Και αν εξαιρέσουμε την πείνα. Το σπίτι της Φραντζέσκας πάντως έχασε την κατσίκα του. Κι οι κοτούλες, νηστικές κι αυτές, έπαψαν να γεννούν αυγά.

Εκεί που απέτυχε, ωστόσο, ο Άρης με τη βία, η Αφροδίτη, ιδίως μ' εκείνο τον παιχνιδιάρη το γιο της με το τόξο, είχε περισσότερες επιτυχίες.

Περνώντας ο Τζιοβάνι μπρος απ' το παράθυρό της, την είδε. Ήταν πια 17 χρονών. Προς το ξανθό τα μαλλιά της και γαλανά, ολόφωτα, τα μάτια της που δεν τολμούσε να τα σηκώσει φανερά σε κανέναν άντρα, πολύ περισσότερο στον όμορφο νέο με τη στολή που τριγύριζε και της έριχνε φλογερές ματιές πίσω απ' το μισόκλειστο παράθυρό της. Στητή η κορμοστασιά της, δεν είχε πια πόνους σ' όλο της το κορμί για να λέει όχι!

Εκείνος δε δίστασε. Πήγε ίσια στον πατέρα της. Κι εκείνη δεν είχε αντίρρηση. Κάτι περισσότερο, της άρεσε, της άρεσε πολύ. Καλός τεχνίτης εκείνος στη Νάπολη, μαραγκός, δούλευε με τον πατέρα του. Τι γύρευε από τη Νάπολη στη Σύρα, δεν μπορούσε να το χωρέσει ο νους του. Τώρα όμως ήξερε. Ήταν η μοίρα του για να γνωρίσει τη γυναίκα των ονείρων του. Η μάνα της δεν είχε αντιρρήσεις. Γιατί νάχε; Έτσι κι αλλιώς στις δουλειές δεν την βοηθούσε και πολύ! Ο πατέρας της όμως δίσταζε, δίσταζε πολύ. Δεν απάντησε αμέσως. Να συμβουλευθεί και το Δον Ντομένικο. Ο παπάς δεν είπε όχι. Απ' το ίδιο δόγμα ήταν άλλωστε. Μόνο προσοχή! Ο γάμος στους καθολικούς έχει ιδιαίτερα αυστηρούς κανόνες. Οι καιροί δεν ήταν οι σωστοί.

Κι ο πατέρας της αντέδρασε μετρημένα. Ναι, να παντρευτούν. Όχι ακόμη όμως. Ο πόλεμος συνεχιζόταν. Ποιος ξέρει πού και πώς θάβρισκε τον καθένα το τέλος του. Να αρραβωνιαστούν, ναι. Αφού άρεσαν ο ένας στον άλλο, κάτι παραπάνω, αφού αγαπιόνταν. Όμως οι συναντήσεις τους επιτρέπονταν αυστηρά μόνο μέσα στο πατρικό σπίτι, ποτέ δεν θάβγαιναν μόνοι τους οι δυο τους έξω.

Ο Τζιοβάνι σ' όλα ναι. Την αγαπούσε αληθινά. Έτσι τουλάχιστον έλεγε. Κι έτσι έδειχνε. Πέρα από τις αγάπες, δεν έλειψε από την οικογένεια κι ένα μπουκαλάκι λάδι, καμιά σκατολέτα κρέας ή μια πανιότα.

Μια μέρα, ήταν προχωρημένη Άνοιξη, μέσα του Μάη. Η Φραντζέσκα ήταν στην πόλη να βρει να ψωνίσει κανένα ζαρζαβατικό. Πού να το βρει όμως! Περπατούσε εκεί στο Ανηφοράκι. Δηλαδή δεν περπατούσε, πετούσε. Τα αρώματα της Άνοιξης φλόγιζαν την παρθενική νεότητά της. Και τα τιτιβίσματα των πουλιών συνόδευσαν με τη συναυλία τους την προσωπική της αναστάτωση. Ένιωθε ευτυχισμένη. Πεινούσε, αλλά η μαγεία που κυκλοφορούσε μέσα της κάλυπτε όλο της το είναι. Ήταν μεσημέρι. Περνούσε τώρα μπροστά από την Κοίμηση. Και ξαφνικά...τί 'ταν ετούτο; Σαν τρελή στρίγγλιζε η σειρήνα. Οι λίγοι περαστικοί κοιτάχτηκαν ο ένας με τον άλλο χωρίς να καταλαβαίνουν. Κι αμέσως ακούστηκε το κροτάλισμα των αντιαεροπορικών μαζί με τον ήχο του αεροπλάνου. Άρχισαν ξαφνικά να τρέχουν αλλόφρονες. Προς κάθε κατεύθυνση. Ένας συριγμός έπειτα.

- «Πέσε κάτω!» ακούστηκε μια ανδρική φωνή. Δυο άνδρες μπροστά της ξάπλωσαν μπρούμυτα στο έδαφος σύρριζα στον τοίχο του νοσοκομείου δίπλα στην εκκλησία. Τους μιμήθηκε χωρίς να ξέρει γιατί. Κι ακούστηκε τότε ο δαιμονισμένος κρότος. Σπασμένα τζάμια και σοβάδες από τον τοίχο την κάλυψαν. Λίγα λεπτά αργότερα το κακό είχε τελειώσει. Ακούστηκε πάλι η σειρήνα. Αυτή τη φορά σήμαινε τη λήξη του συναγερμού. Η Φραντζέσκα σηκώθηκε. Σηκώθηκαν κι όσοι ήταν ξαπλωμένοι στο δρόμο, κάτασπρα τα ρούχα τους από τα χρώματα, τα γυαλιά και τα θραύσματα του τοίχου.

Οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί των Άγγλων, μιας και άρχισαν, δεν έλεγαν να σταματήσουν. Κάθε μέρα, ιδίως τις νύχτες, ένα μικρό σμήνος από 3 αεροπλάνα έκανε την εμφάνισή του και η σκηνή της πρώτης εκείνης ανοιξιάτικης μέρας του Μαγιού επαναλαμβανόταν χωρίς πολλές παραλλαγές. Μόνο που οι αφέγγαρες νύχτες φωτίζονταν από τις φωτοβολίδες που έριχναν τα αεροπλάνα με τα αλεξίπτωτα για να μένουν αρκετά αιωρούμενες, από τους προβολείς που σπάθιζαν τον ουρανό κι απ' τα τροχοδεικτικά. Ο ήχος όμως πάντοτε ο ίδιος. Στη σειρά οι σειρήνες, το κροτάλισμα των αντιαεροπορικών, ο βρόντος από τις βόμβες, η λήξη του συναγερμού. Την άλλη μέρα ο απολογισμός. Πόσοι για του Χαρτουλάρη και πόσοι για το νοσοκομείο, που είχε μεταφερθεί μακριά από το λιμάνι. Η πόλη άδειασε. Η Φραντζέσκα δεν ξανακατέβηκε. Ούτε οι γονείς της. Τώρα ο κόσμος πέθαινε όχι μόνον από την πείνα, αλλά και από τους βομβαρδισμούς των συμμάχων. Εμείς όμως το κέφι μας. Πιλότος ήταν πάντοτε ο ίδιος, ο Τζίμης. Μας φιλοδώριζε με βόμβες και με ελπίδες. Ερχόταν από τα Δυτικά, απ' τα βουνά, για να μην τον δουν νωρίς τα αντιαεροπορικά. Έριχνε λοιπόν τις βόμβες, που είτε έπεφταν βαθιά στο πέλαγος πετώντας πάνω από τις τορπιλάκατες που ήταν κολλημένες στην προκυμαία, ή πολύ κοντά, μέσα στην πόλη, γκρεμίζοντας σπίτια και σκορπώντας το θάνατο στους πεинаσμένους. Όμως εμείς προσευχόμαστε για τον Τζίμη μην πάθει τίποτα κακό. Και τραγουδούσαμε άλλοτε με την κοροϊδευτική κι άλλοτε με την ακαταλαβίστικη επωδό:

*«Έφτασε ο Τζίμης πάλι
Μες στις Σύρας το λιμάνι
Νταγλαμέντο Ντίνε
Νταγλαμέντο Ντα»*

Ή:

*«Κατεβαίνει δέκα μέτρα
Που το ρίχνεις με μια πέτρα
Και του ρίχνουνε
Μα δεν το βρίσκουνε...»*

Ήμουν περήφανος για το τραγουδάκι με τον όμορφο κοροϊδευτικό σκοπό. Ποιος ξέρει ποιος συνάδελφος του Μάρκου να τον έβγαλε, σκεφτόμουν. Έπρεπε να περάσουν δεκαετίες, για ν' ακούσω από έναν απόφοιτο Ιταλικού Πανεπιστημίου τον ίδιο εκείνο σκοπό, με άλλα λόγια βέβαια στην ξένη γλώσσα, και με παραπλήσια επωδό, πάλι ακαταλαβίστικη για μένα, μια και Ιταλικά δεν ήξερα. Να, κάπως έτσι:

*«Κάντε φίκε α λ' οσπεντάλε
Κάντε κάτσι α τριμπονάλε
Νταμ' λα με, μπιοντίνα*

Νταμ'λα με, μπιοντά...»

Η Φραντζέσκα δεν καταλάβαινε πολλά πράγματα. Ο νους της είχε αγκυροβολήσει στο Τζιοβάνη. Κι εκείνος, ήταν φανερό πια η ανησυχία του, ο φόβος για το εντελώς αβέβαιο αύριο. Σ' ένα μόνο δεν είχε αλλάξει: Στη στάση του προς την κοπέλα του. Πάντα τρυφερός, με έκδηλη την αγάπη, αλλά και με σεβασμό στο κορίτσι, την αρραβωνιαστικιά του.

Ύστερα ήλθε η συνθηκολόγηση της Ιταλίας. Έφτασαν οι Γερμανοί. Λιγοστοί, αλλά σ' αυτούς παραδόθηκαν χωρίς μάχη το πλήθος των Ιταλών στρατιωτών. Οι Γερμανοί τους έθεσαν το δίλημμα. Όποιος ήθελε μπορούσε να μείνει μαζί τους. Θα φορούσε ένα κίτρινο περιβραχιόνιο, για να ξεχωρίζει από τους άλλους. Τους υπόλοιπους (κι αυτοί ήταν οι περισσότεροι) θα τους έστελναν πίσω στην πατρίδα τους. Ο Τζιοβάνη τόθελε, τόθελε πολύ να μείνει, να μην απομακρυνθεί από την αγαπημένη του. Σ' αυτό το σημείο όμως η Αφροδίτη της αγάπης έχασε. Ακόμη και για τη Φραντζέσκα, δεν άντεχε να μείνει με τους Γερμανούς. Περισσότερο κι από την ακατανόητη παρουσία του απ' τη Νάπολη στη Σύρα, η εκούσια συνταύτιση με τους Γερμανούς θα ήταν ακόμα πιο μεγάλη προδοσία στα όποια πιστεύω του. Όχι, δεν το άντεχε. Έφυγε μαζί με τους πολλούς.

Η Φραντζέσκα τώρα χωρίς τον αγαπημένο της. Νέα δεν έφθαναν, παρά με μεγάλη φειδώ στο απομονωμένο νησί. Για τον Τζιοβάνη όμως καμιά είδηση. Κάπου ακούστηκε – μπα, φήμη θα ήταν – πως, λέει, το πλοίο που τους μετέφερε στην Ιταλία torpilίστηκε από τους ίδιους τους Γερμανούς. Μα ήταν δυνατό;

Ο πόλεμος, ωστόσο, κάποτε τέλειωσε. Τώρα τραγουδούσαμε άλλα τραγούδια. Πάλι απαγορευμένα ωστόσο:

*«Τόχουμε βάλει
βαθιά μες' στην καρδιά μας
Λαοκρατία
και όχι βασιλιά.»*

Ο πληροφοριοδότης των συμμάχων βρέθηκε στη φυλακή. Η αντίσταση στον εχθρό ήταν προδοσία. Τέλος πάντων. Όπου νάναι, πάντως, θα εμφανιζόταν ο Τζιοβάνη. Ή θα ερχόταν κάποια είδησή του. Κι όμως νέα του δεν έφθαναν. Έστειλαν γράμματα, επιστράτευσαν προξένους, παπάδες, άλλους που θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν με την πατρίδα του. Δεν ήταν δα αυτή η μόνη. Υπήρχαν άλλες από το νησί που είχαν παντρευτεί με Ιταλό. Τίποτε όμως... κανένας... το παραμικρό. Όχι, δεν είναι πως την είχε ξεχάσει ο Τζιοβάνη. Μόνο που είχε εξαφανισθεί. Ναι, ήταν δυνατό. Η πληροφορία για τον torpilισμό του πλοίου διασταυρώθηκε από πολλές μεριές. Τον Τζιοβάνη κανένας δεν τον είχε δει.

- «Φραντζέσκα, πάγαινε, μωρή, να ποτίσεις...»

Τώρα δεν πονούσε ούτε η μέση ούτε το κεφάλι ούτε το στομάχι της. Πήγαινε και πότιζε. Πονούσε όμως η σκέψη της. Πονούσε η ψυχή της. Τα φωτεινά, τα γαλανά σαν του πελάγου μάτια της είχαν μια μόνιμη σκοτεινιά. Είχαν για λίγο λάμψει σαν τον ήλιο κι ήταν τώρα, λες, βασιλεμένα. Κοίταζε και δεν έβλεπε. Άκουγε, ενεργούσε, μα δεν

καταλάβαινε. Μιλούσε, μα δε σκεφτόταν. Στο τέλος την πήρε την απόφαση. Με βαριά καρδιά βοήθησε κι ο Δον Ντομένικος. Το φόρεσε το ράσο.

Πάλευε μέσα της. Να κρατηθεί στη ζωή, έστω στη σκοτεινή ζωή της καλόγριας. Αλλιώς, γιατί να ζει; Επαναστατούσε η φύση μέσα της. Ήταν τόσο νέα! Ζητούσε βοήθεια από τον ουρανό, από την πονεμένη Μάνα.

Ave Maria...

Ora pro nobis...

Σιγά σιγά, σα να καταλάγιαζε μέσα της. Οι νεανικές ορμές της πνίγονταν, πολύ δύσκολα είν' αλήθεια, χάρη στην προσευχή. Κι αν πήγαιναν κάθε τόσο να ξεφύγουν, να ξεχειλίσουν, ερχόταν η εικόνα του Τζιοβάνη, να της θυμίσει πως αυτός ήταν ο μόνος που άξιζε γι' αυτήν στον κόσμο. Κι αυτός ήταν εκείνος για τον οποίον κανένας... τίποτε... Ανύπαρκτος...

Και να που ήρθε ξαφνικά τ' αναπάντεχο... Ήταν Άνοιξη του 1950. Η Φραντζέσκα είχε βγει για δουλειές από το μοναστήρι και περπατούσε. Ανέβαινε τ' Ανηφοράκι. Περνώντας μπρος από την Κοίμηση άκουγε τη συναυλία των πουλιών και οι ανοιξιάτικες μυρωδιές την αναστάτωναν. Τώρα όμως τα βήματά της ήταν βαριά, πολύ βαριά. Ζητούσε συμπαράσταση από τον Ουρανό. Θυμόταν τον πρώτο βομβαρδισμό. Θυμόταν εκείνον που την έκανε τότε να πετά. Εκείνος...μα υπήρξε ποτέ εκείνος; Ή μήπως ήταν πλάσμα της φαντασίας της; Κι όμως την ίδια ώρα στο σπίτι της γινόταν άλλη αναστάτωση. Κι εκείνη δεν είχε ιδέα.

Η μάνα της, όχι Ιταλικά, μα ούτε Ελληνικά δεν ήξερε να διαβάσει. Ο πατέρας της σχεδόν τα ίδια. Στη Φραντζέσκα ούτε λέξη. Το πήγαν στο Δον Ντομένικο. Εκείνος άρχισε την ανάγνωση από μέσα του και τα χέρια του, που έτρεμαν λίγο από την ηλικία, δυσκολεύονταν τώρα να κρατήσουν ακίνητο το χαρτί. Όχι μόνο τα χέρια, μα κι η φωνή του έτρεμε. Τα μάτια του γέρου σα να έγιναν υγρά. Δυσκολευόταν τώρα και να διαβάσει. Έβγαλε τα γυαλιά του και τα σκούπισε με το μαντίλι του προσεκτικά. Η φωνή του έτρεμε.

- «Είναι από εκείνον, από το Τζιοβάνι». Τώρα σχεδόν δεν ακουγόταν η φωνή του. «Σώθηκε από το ναυάγιο. Κάποιος πρέπει να τον έσωσε. Αυτός όμως ήταν βαριά τραυματισμένος, χτυπημένος στο κεφάλι. Ήταν σε κώμα. Δεν ξέρει τίποτε άλλο. Δεν θυμάται τίποτε. Και δεν υπήρχε κανένας να του πει κάτι. Βρέθηκε στο Κάιρο, στο νοσοκομείο, χωρίς να ξέρει ούτε αυτός ούτε άλλος κανένας ποιος ήταν και πώς βρέθηκε εκεί. Και ξαφνικά, πριν από λίγο, γύρισε πίσω η μνήμη του. Θυμήθηκε το όνομά του, θυμήθηκε την πατρίδα του, θυμήθηκε και τη Φραντζέσκα. Αν δεν είναι παντρεμένη, λέει στο γράμμα, κι αν ακόμα τον αγαπά, εκείνος πάντα θέλει να την παντρευτεί».

Αν τον αγαπά, λέει;

Άλλη μια φορά ο Δον Ντομένικος συμμάχησε με την αγάπη. Κι ας είχε δώσει τον όρκο της όταν φορούσε το ράσο. Τι θάλεγε ο Ιησούς; Την απάντηση στο ερώτημα την έδωσε ο Απόστολος: «Μείζον τούτων η Αγάπη».

Μας έλεγε την ιστορία η αδελφή της. Ο ήλιος έκαιγε κατακαλόκαιρα. Κάτω από την τέντα με τα καλάμια, τρώγαμε την αθερίνα στην ακρογιαλιά, πίναμε γουλιά γουλιά τη ρετσίνα, σιγομουρμουρίζαμε και κανένα τραγουδάκι, θυμόμαστε τα παλιά, καθένας είχε και μιαν ιστορία να διηγηθεί από την κατοχή – πάει πάνω από μισός αιώνας από τότε. Μου φαινόταν απίστευτη η ιστορία. Στην αρχή, είχαν δυσκολίες στο σχολείο τα παιδιά. Η δασκάλα δεν καταλάβαινε αρκετές από τις λέξεις που έλεγαν. Ανάκατα, Ιταλικά και Ελληνικά. Ύστερα έστρωσαν. Για τα εγγόνια ήταν πιο εύκολα. Επισκέπτονταν συχνά το νησί. Ο παππούς κι ο Δον Ντομένικος ήταν οι πρώτοι που έφυγαν. Ακολούθησε η γιαγιά. Η θεία, αδελφή της γιαγιάς, έμενε.

- «Φραντζέσκα, μην απομακρύνεσαι πολύ στη θάλασσα!»
- «Όκι μπαμπά πια, τεία! Σα γιαγιά κάνει και συ!»

Η νεαρή κοπέλα, εγγονή της Φραντζέσκας, κολυμπούσε ξένοιαστα. Κάποιος Κώστας δίπλα της της πετούσε νερά. Φωνές, χάχανα, γέλια. Η ζωή συνεχιζόταν.

Ο κορμός της ιστορίας, ο έρωτας του Ιταλού με τη ντόπια, το ναυάγιο, το μοναστήρι, η αμνησία, το ευτυχές τέλος, είναι όλα αληθινά. Τα ονόματα έχουν αλλάξει. Τα υπόλοιπα είναι προσωπικές αναμνήσεις, που, αν και όχι πολύ σχετικές, πλαισιώνουν την κεντρική ιστορία.

=====

ΕΝΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΑ 190 ΧΡΟΝΙΑ

Του Στέλιου Παπουτσή

Στις όμορφες ημέρες του παρελθόντος Αυγούστου, πλουσιοπάροχες σε πλείστες, όσο και ποικίλες πολιτιστικές, πολιτισμικές, αλλά και ελαφρού μουσικού ακροάματος, οι Ερμουπολίτες Συριανοί και όχι μόνο, συμμετείχαν και συνεόρτασαν τις επετειακές εκδηλώσεις, δια τα 190 Χρόνια από της ιδρύσεως της Πόλης τους. Της, εξ αιτίας ιστορικών γεγονότων και συγκυριών, δημιουργίας της αστικόμορφης πολιτείας, της Ερμούπολης.

Οι συντελεστές των εορταστικών εκδηλώσεων, καθ'όλα επαινετοί, έδωσαν κατά σαφή τρόπο, την εικόνα των γεγονότων και πραγμάτων του διαδραμόντος χρόνου.

Όμως, επειδή σε καλά χρόνια δημιουργίας, ευδαιμονίας και ευχάριστης κοινωνικής ζωής, συντρέχουν και χρόνια ζόφου, τραγικότητας και μιζέριας, όπως εκείνα της δεκαετίας του '40, ο γράφων, μεταφέρει ένα ολιγοήμερο περιστατικό, το οποίο, παρά τη φοβικότητά του, εμπεριέχει και χρώμα χαρμοσύνης, αν όχι και ολίγης φαιδρότητας.

Αλλά ιδού εν ολίγοις το περιστατικό.

Ήταν η 9^η πρωινή της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 1944, όταν βόμβες (οβίδες), έπεφταν εξ ουρανού, χωρίς τη συνήθη παρουσία αεροπλάνων. Εκείνες τις ημέρες, οι Συριανοί ήσαν έντονα επηρεασμένοι από τους τελευταίους νυκτερινούς από

αέρος βομβαρδισμούς, οι οποίοι έπληξαν και το εσωτερικό της πόλεως.(Συνοικία Νεαπόλεως), με ανθρώπινα θύματα. Έτσι εκείνο το πρωινό πανικόβλητοι, γεμάτοι απορία, ο κόσμος έτρεχε προς κάθε ακραία κατεύθυνση της πόλεως και κυρίως προς τα βουνά. Η απορία ελύθη αργότερον. Το Αγγλικό Καταδρομικό «Μαύρος Πρίγκηψ», και το Ελληνικό Αντιτορπιλικό «Ναυαρίνο» έπλητταν κατά τρόπο ναυτικό, εξ αποστάσεως (εγγύς της νήσου Τήνου), την Ερμούπολη. Σκοπός η καταβύθιση κάθε πλωτού μέσου, ώστε να επιβραδυνθεί η υποχώρηση των Γερμανικών Στρατευμάτων εξ Ελλάδος, κυρίως εκ Κρήτης, ή και ο εγκλωβισμός τους εντός αυτής. Η Γερμανία ηττάτο σε όλα τα μέτωπα και έπρεπε να της στερήσουν τη δυνατότητα ενισχύσεώς των. Ιδού λοιπόν και η εξήγηση, του εξ αίφνης πρωινού από θαλάσσης βομβαρδισμού, που τάραξε τους ήδη πολύ κουρασμένους Συριανούς.

Ο εξιστορών, την ώρα ενάρξεως του περιστατικού, βρέθηκε στην Πλατεία Ηρώων, όπου τότε, καθώς και στο εγγύς Καρνάγιο, γινόταν το ψευδοεμπόριο. Ασθμαίνων ανηφόρησε προς την συνοικία Ταξιαρχών, όπου είχε προσωρινώς μετοικήσει εκ του κέντρου η οικογένειά του, όπως και άλλες οικογένειες.

Εκεί, η μητέρα του, του ενεχείρισε ολίγον πρόχειρο φαγητό και τον συμβούλευσε να ανηφορίσει προς τον Άγιο Αθανάσιο και να πιάσει μια θέση σε ένα από τα Κελιά. Δια την συντόμευση της αποστάσεως ακολούθησε την κοίτη του ποταμού. Όταν έφθασε, ήδη πολύς κόσμος περιεφέρετο συζητώντας και αναζητώντας μια θέση για την επερχόμενη νύκτα.

Η ατμόσφαιρα είχε πάρει μορφή μεταναστευτική. Μητέρες με μπογαλάκια, συνεπικουρούμενες από μικρά ή μεγάλα παιδιά. Από κοντά και ο Παππούς και η Γιαγιά.

Καθίσταται προφανές, ότι η προτίμηση του Αγίου Αθανασίου είχε τον λόγο της. Προσεφέρετο διά τη στέγη του Ναού, την κάτω αυτής Πηγή και την προστατευτική διάπλαση του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι προσερχόμενοι όλο και πλήθαιναν. Και ενώ εύρισκαν την εκεί ασφάλεια του χώρου, δεν τους εγκατέλειπε η έντονη ανησυχία, του τι ήθελε επακολουθήσει. Θα γινόταν απόβαση των Συμμάχων; Θα αμύνονταν οι Γερμανοί; Ήδη, είχαν ακροβολιστεί σε διάφορα σημεία εκτός της πόλεως. Ερωτήματα αναπάντητα, τουλάχιστον εκείνες τις ώρες.

Η προσέλευση ποικίλου κόσμου συνεχίστηκε, με τον προσφερόμενο χώρο να αδυνατεί να καλύψει τις απαιτήσεις. Περίεργο ήταν, ότι δεν εκδηλώθηκαν εκνευρισμοί. Αντίθετα επεκράτησε αλληλεγγύη και αλληλοβοήθεια.

Το εσπέρας έφθασε και έδωσε το δικό του χρώμα, με το καταστάλαγμα της αιωρούμενης ανησυχίας, χωρίς να περιορίσει την κινητικότητα στο πολυποίκιλο πλήθος. Όμως με τον ερχομό της νυκτός με τα μικρά παιδιά να στριμώνχονται κοντά στους γονείς, το εκεί περιβάλλον πήρε άλλη διάσταση. Η νύκτα είναι πάντοτε απαιτητική. Ο Ναός του Αγίου Αθανασίου, δέχθηκε το μεγαλύτερο μέρος των παρεπιδημούντων, οι οποίοι κατέπεσαν προς ύπνο «στρωματσάδα». Άγνωστοι ή γνωστοί μεταξύ τους, πλησίον ο εις του άλλου, ένιωσαν την

ασφάλεια αν όχι την θαλπωρή, εντός του κατανυκτικού περιβάλλοντος του Ιερού Ναού. Η ίδια περίπου κατάσταση επικρατούσε και στα μικρά Κελιά. Δεν ήσαν βέβαια ολίγοι, κυρίως νέοι, που απολάμβαναν άνωθέν τους τον έναστρον ουρανό. Ευτυχώς ο καιρός ήταν ευνοϊκός.

Και η νύκτα προχωρούσε, επιβάλλουσα τη δική της σιωπή. Έτσι, και οι σιγανές συζητήσεις, τα ψιθυριστά αστεία, αλλά και τα χωρατά που πολλές φορές γεννούν οι δύσκολες καταστάσεις, επήραν τέλος, καλυπτόμενα από τον σωτήριο ύπνο.

Η επόμενη ημέρα έκανε την εμφάνισή της καταυγάζουσα την εκεί παρουσία του πολύμορφου πλήθους. Στο οποίο επανέφερε τις ανησυχίες, τις αναμονές, τις ελπίδες.

Την ίδια ημέρα, περί τη μεσημβρία, σημειώθηκε από αέρος ένας σφοδρός αεροπορικός βομβαρδισμός, εξαφανίζοντας την ύπαρξη κάθε εναπομένου εντός του λιμένος πλωτού μέσου.

Και εκεί στον προστατευτικό χώρο του Αγίου Αθανασίου, οι Συριανοί μεγιστοποιούσαν τις ελπίδες τους, εισερχόμενοι στην εκνευριστική αναμονή του Τέλους. Μέχρι τη νύκτα της 10^{ης} Οκτωβρίου. Ήταν η νύκτα της φυγής των Γερμανών. (Αλλά αυτή η φυγή και ό,τι επακολούθησε συνιστά ένα άλλο περιστατικό).

Οι τελευταίοι που εγκατέλειψαν τον φιλόξενο χώρο του Αγίου Αθανασίου, ήσαν οι μεγάλες οικογένειες, κυρίως με μικρά παιδιά. Κατηφόριζαν προς την Πόλη, με ελπίδες και αισθήματα χαράς, για μια καινούργια ζωή.

Δια μια απαρχή νέων χρόνων. Η αρχή των οποίων όμως απετέλεσε το τέλος της ένδοξης παλαιάς Ερμούπολης.

Το περιστατικό της αφήγησης, διατηρεί τη δική του θέση, μέσα στα 190 χρόνια ζωής, το πέρασμα των οποίων εορτάσθη λίαν πανηγυρικώς.

ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΑΝΤΙΟ ΣΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΣΣΑ

Εκ μέρους του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ της Αθήνας και εμένα προσωπικά εκφράζουμε την βαθιά μας λύπη μας για την απώλεια του καλού φίλου και μέλους του συνδέσμου μας Ανδρέα Γ. Πασσά.

Ο Ανδρέας υπήρξε ένας ευπατρίδης γέννημα θρέμμα Συριανός αγάπησε με πάθος την γενέτειρά του, το νησί μας την Σύρο... Προικισμένος με αρετές, άνθρωπος με αξίες, ήθος, αξιοπρέπεια, μόρφωση και καλλιέργεια ψυχής, αφοσιωμένος στην οικογένειά του, κοντά στο Θεό και την Εκκλησία. Όλα αυτά τον έκαναν να είναι μια ξεχωριστή προσωπικότητα που κέρδιζε πάντα την αγάπη όλων όσων συναναστρέφονταν....

Έζησε τη ζωή του με διακρίσεις και επαίνους.

Μαθητικά-γυμνασιακά χρόνια, προσκοπισμός, έφεδρος αξιωματικός, Πανεπιστήμιο, απόφοιτος της Παντείου και Νομικής σχολής, επαγγελματικά καταξιωμένος προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας/Τμήματος ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ με υψηλή κατάρτιση της Νομικής Επιστήμης, της Ιστορίας μας και της ελληνικής γλώσσας. Πέραν δε όλων αυτών είχε και μια έμφυτη φιλομάθεια, αγάπη στο βιβλίο, αγάπη στη μουσική. Υπήρξε μόνιμο μέλος μέχρι το τέλος της ζωής του της εκκλησιαστικής χορωδίας του Αγ. Γεωργίου Καρύτση.

Αυθόρμητο το χιούμορ του μάθαινε κανείς από τις διηγήσεις του που πάντα σχεδόν περιστρέφονταν γύρω από τη Σύρο και τους ανθρώπους της, τις περασμένες δεκαετίες.

Στα πρώτα φοιτητικά του χρόνια συστρατεύθηκε με τον ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΣΥΡΙΑΝΩΝ της Αθήνας αρχές δεκαετίας του '60. Να οργανώσουν το τμήμα της ΝΕΟΛΑΙΑΣ του Συνδέσμου, μαζί με άλλους Συριανούς φοιτητές μεταξύ των οποίων και ο

αγαπητός πρώην Πρόεδρος του Συνδέσμου Τάκης Κορφιάτης που πορεύτηκαν μαζί τα φοιτητικά τους χρόνια.....

Ο Ανδρέας φεύγει από την μάταιη αυτή ζωή, αφήνοντας μόνο φίλους, όλους εμάς που μας αγάπησε και τον αγαπήσαμε και που θα τον θυμόμαστε με τις καλλύτερες αναμνήσεις.

Στην προσφιλή σύζυγο του Μαίρη, τα παιδιά και τα εγγόνια του που ευτύχησε να δει και να καμαρώσει, ευχόμαστε να είναι καλά και να θυμούνται τον σύζυγο, πατέρα και παππού.

Να είναι ελαφρύ το χώμα της Αθηναϊκής γης που σε λίγο θα τον σκεπάσει.....

Δημήτρης Σ. Βαφίας

=====

Αγαπημένε μας Ανδρέα,

Η είδηση για σένα Αντρέα δεν έφερε μόνο θλίψη και οδύνη για το τέλος ενός αξιοθαύμαστου ανθρώπου, μα βάρυνε και την σκέψη μας ότι με την φυγή σου φτώχυνε η πνευματική και κοινωνική ζωή της Σύρας μας.

Μόλις, Αντρέα, προχθές έμαθα το νέο για σένα, δυσκολεύτηκα, πίστεψέ με, να αξιολογήσω τις αρετές με τις οποίες διακρίθηκες στη ζωή . Τι να προτάξω; Τον άψογο ατομικό και οικογενειακό σου βίο; Το δώρο ζωής να έχεις σύζυγο σου την Μαίρη. Το δώρο της ζωής σου να είσαι πατέρας δύο άξιων τέκνων. Τι να επισημάνω. Τη Συριανή ψυχή σου; Τον άριστο και καταξιωμένο επιστήμονα Ανδρέα Πασσά; Τον ανήσυχο εν γένει πνευματικό άνθρωπο ή την προίκα της φωνής σου που σε καταξίωσε επίλεκτο μέλος της ασυγκρίτου κάλους Χορωδίας του Αγίου Γεωργίου του Καρύκη.

Αντρέα, γνωριστήκαμε στην ηλικία εκείνη που ρίχνονται τα θεμέλια της ζωής, του ήθους και του χαρακτήρα του ανθρώπου, όταν στην ανατολή της εφηβείας μας ενταχθήκαμε στον Προσκοπισμό της Σύρου. Οι ηθικές παραιτήσεις του Προσκοπισμού " Έσο έτοιμος" και "πάντα πρόθυμος για το καλό" με το πειστικό αντίλαλο "Πάντα, Πάντα Πάντα " μαζί με την αδιαφιλονίκητη πίστη σου προς τον Θεό και τις διδαχές του Χριστιανισμού καθόρισαν τον γνώμονα του όλου ενάρτεου μα και πολλαπλώς χρήσιμου βίου σου.

Αργότερα Ανδρέα ξανασυναντηθήκαμε σαν φοιτητές, όταν διαπνεόμενοι από την ανησυχία και αγάπη μας για την πατρίδα μας συναποφασίσαμε την ίδρυση Νεολαίας Συριανών, η οποία παρά τις όποιες δυσκολίες, εστέφθη με απόλυτη επιτυχία και είλκυσε αμέσως το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού συμπατριωτών

νέων που αργότερα και εκείνοι, όπως και εσύ διέπρεψαν στον κοινωνικό και πνευματικό και επιστημονικό στίβο.

Μετά ήλθε ο “Σύνδεσμος Συριανών” σαν πεδίο αναδείξεως των αρετών και ικανοτήτων σου και καταξιώσεώς σου σαν ιδιαίτερα σημαντικός και άξιος Συριανός.

Με κάθε ιδιότητά σου, είτε σαν απλό μέλος του “Συνδέσμου” είτε σαν Γενικός Γραμματέας είτε ως Αντιπρόεδρος τούτου άφησες τον τύπο της γραφής σου και την σφραγίδα σου ως ιδιαίτερα χρήσιμος και δημιουργικός παράγων του Σωματείου “των εν εν Αθήναις Συριανών”.

Όμως η παρουσίαση των αρετών σου και των ικανοτήτων σου θα ήταν ελλιπής αν παρελείπετο η αναφορά στον υψηλότατο δείκτης αγάπης και ακριβέστερα λατρείας σου για την Σύρο. Αυτή η αρετή σου, ειλικρινά επέφερε το πραγματικά σπάνιο κατόρθωμα να εμφυσήσεις στην εκλεκτή για όλους μας, σύντροφο της ζωής σου, την σύζυγο και μητέρα των τέκνων σας κ. Μαίρη Πασσά, τόση αγάπη για την Σύρο μας, που πραγματικά δεν είχε ανάγκη ληξιαρχικής πράξεως για να αναδειχθεί ως σπάνια Συριανή Κυρία, που σαν προέκταση της ζωής σου και της όλης προσωπικότητός σου αλλά και αυτοτελώς και ατομικώς με όλες τις αρετές και ικανότητές της, επέτυχε, χωρίς επιδίωξη, να την θαυμάζουμε και να την αγαπάμε σαν συμπατριώτισσά μας.

Αν, Ανδρέα, παρέλπει να αναφερθώ σε κάποια άλλη από τις πολλές αρετές που σε διέκριναν, πιστεύω ότι η εξαιρετική “Ντοπιολαλιά” σου θα μου το συγχωρήσει.

Σήμερα Ανδρέα μπορεί να μην ακούσαμε τον βαθύ αντίλαλο της προικισμένης φωνής σου στην Χορωδία του Αγίου Γεωργίου Καρύκη, σίγουρα όμως θα ακούσεις τη θεσπέσια ωδή των Χερουβείμ, όταν σε λίγο θα σε υποδεχθούν σαν μέλος της δικής τους Χορωδίας και θα ψάλλουν μαζί σου ύμνους προς τον Θεό, πριν σε εντάξουν στην αγκάλη του Υψίστου, σαν δίκαιη ανταμοιβή της ευλαβικής πίστεως σου προς Αυτόν και της καθόλα ενάρετης, ατομικής, κοινωνικής και οικογενειακής ζωής σου . Καληνύχτα Ανδρέα

Τάκης Κορφιάτης

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Με παρότρυνση πολλών φίλων αποφάσισα μετά από μια δεκαετία να ξαναγράψω το καθοριστικό έτος 1959, εκτενέστερο αυτή τη φορά, λόγω του άπλετου χώρου που παρέχει το διαδίκτυο.

Με την ολοκλήρωση αυτής της εργώδους προσπάθειας θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους όσοι συνέβαλαν στην τελεσφόρηση αυτής της προσπάθειας.

Αυτούς που με καθοδηγούσαν, με προέτρεπαν, με ενθάρρυναν, με ενημέρωναν, με διόρθωναν και μου παρείχαν αφειδώς ιστορικό, φωτογραφικό υλικό και υλικό μνήμης.

Τέλος, θα επιθυμούσα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλο το συριανό κόσμο, για τα καλά του λόγια, αναφορικά με το έργο μου, σε όλη του τη διαδρομή.

Τάκης Κυριτσόπουλος

ΤΟ ΚΑΛΑΝΤΑΡΙ ΤΟΥ 1959

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Με την ευκαιρία των εορτών μαθήτριες του Γυμνασίου Θηλέων με το γυμνασιάρχη τους Εμμ. Κατσούρη επισκέφτηκε τα Ορφανοτροφεία Αρρένων και Θηλέων της πόλης μας προσφέροντας στα ορφανά παιδιά δώρα και γλυκίσματα.
- Από μαθητές του Γυμνασίου Αρρένων δόθηκαν τρεις θεατρικές παραστάσεις στη λέσχη των Καθολικών (όπισθεν ναού Ευαγγελίστριας), με το έργο του Δημήτρη Κατελάνου «Εύθυμες κουκουβάγιες». Τα σκηνικά φιλοτέχνησε ο Ιωσήφ Στεφάνου και πρωταγωνίστησαν οι μαθητές Εμμ. Βαρδαλάχος, Β. Μενεξής, Κ. Κριτσίνης, Νάσος Χανδακάς και Πέτρος Αραγιάννης. Τραγούδησε έξοχα το «Σάντα Λουτσία», το ντουέτο των μικρών μαθητών Ν. Κωβαίου και Ν. Καρανικολού, υπό τους ήχους της θαυμάσιας ορχήστρας του Γυμνασίου, που απαρτιζόταν από τους Ι. Χάμπα, Π. Κωβαίο, Η. Μανία, Π. Μπουντούρη και Τ. Βενιέρη.
- Μια σεμνή τελετή έλαβε χώρα στο Ορφανοτροφείο Αρρένων με ομιλητές τους Κ. Παπαδάκη διευθυντή της Πρόνοιας και Α. Τσιγώνια διευθυντή του Ιδρύματος. Προσφέρθηκαν δώρα στα παιδιά από το Μητροπολίτη Φιλάρετο και το Δήμαρχο Επ. Παπαδάμ.
- Η Εμπορική Σχολή αποσύρεται από το μέγαρο Τσιροπινά και εγκαθίσταται στην αρχοντική νεοκλασική οικοδομή Δομεστίνη στο Ανηφοράκι.
- Τελειόφοιτοι του Γυμνασίου Αρρένων συνοδευόμενοι από το γυμνασιάρχη τους Μάρκο Πελοποννήσιο πραγματοποίησαν ταξίδι στη Νάξο κατά τη διάρκεια των εορτών. Φιλοξενήθηκαν από τους μαθητές του εκεί Γυμνασίου και έδωσαν στην πόλη τη θεατρική παράσταση «Εύθυμες κουκουβάγιες».

- Ο Συριανός αρχιτέκτων-ναυπηγός Α. Αντωνίου ανέλαβε τακτικός καθηγητής του Ε.Μ.Πολυτεχνείου.
- Λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της ναυτιλιακής κρίσης οι συμπολίτες μας είχαν περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα και μόνο φτηνά παιχνίδια και μπαλόνια πουλήθηκαν κατά τις άγιες ημέρες των εορτών.
- Πλέον των 20 μεγάλων φορτηγών πλοίων βρίσκονται αργούντα στο λιμάνι μας κατά το μήνα Ιανουάριο, ενώ τα εργοστάσια υφαντουργίας προβαίνουν σε περιορισμό του εργατοτεχνικού προσωπικού τους. Όμως, παρά την κρίση και την οικονομική κατάρρευση, νέα καταστήματα με ευπρόσωπη διαρρύθμιση και ποικιλίες εμπορευμάτων ανοίγουν, τα παλαιά ανακαινίζονται, χτίζονται οικοδομές και όλοι οι Συριανοί ατενίζουν με αισιοδοξία τη νέα χρονιά, ευελπιστώντας στην ανάκαμψη της κρίσης και στην ευημερία του νησιού.
- Παρέμεινε για λίγες μέρες στο λιμάνι μας το νεότευκτο ιστιοφόρο "Σύρα", που έχει ναυπηγηθεί στον Ταρσανά από τους αδελφούς Μαυρίκους.
- Το ΚΤΕΛ Σύρου πρόσθεσε και νέα λεωφορειακή γραμμή μέσω Ταλάντων για Γαλησσά.
- Από άνω των εξήντα Συριανοί, άνδρες και γυναίκες με το όνομα Αλέξανδρος-Αλεξάνδρα, συστήσαν σωματείο για τη φιλοτέχνηση μεγάλης εικόνας του προστάτη τους Αγίου Αλεξάνδρου και τη διοργάνωση του πανηγυρισμού της εορτής τους. Προς το σκοπό αυτό ο ανάπηρος (τυφλός) πολέμου Αλέξανδρος Μπόλας πρόσφερε οικόπεδο στην περιοχή "Αχλάδι" της Βάρης για την ανέγερση του φερώνυμου ναϊδρίου. Το εν λόγω σωματείο απαρτίζεται από 44 Αλέξανδρους και 20 Αλεξάνδρες.
- Ιδρύθηκε ο σύλλογος "Παναγία η Φανερωμένη" από την αγαθοεργό "Αδελφότητα Κυρίων και Δεσποινίδων Σύρου", υπό την προεδρία του αρχιμανδρίτη Φιλόθεου Μπάϊλα.
- Δόθηκε από το Λύκειο των Ελληνίδων στη λέσχη "Ελλάς" ρεσιτάλ μουσικής με τον Γ.Δασκούλη στο πιάνο και Γ.Κρίνο στο τραγούδι. Ήταν μια ξεχωριστή μουσική βραδιά.
- Η Δημοτική μας Βιβλιοθήκη συνεχίζει τις κατά Δευτέρας διαλέξεις της με εκλεκτούς ομιλητές όπως ο Δημήτριος Κρίνος, ο Κώστας Κριτσίνης, ο Γιώργος Κοτσολάκης και ο ιεροκήρυκας Κυκλάδων αρχιμανδρίτης Παντελεήμων Ρίζος.
- Από τον Ελβετό μηχανικό Χ.Ρίφφελ εκπονήθηκε μελέτη αναφορικά με τη δυνατότητα επαύξησης του διαθέσιμου πόσιμου ύδατος του νησιού.
- Ο διακεκριμένος Συριανός επιστήμων Β.Σάββας προήχθη σε Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
- Η γραφική ταβέρνα του Πασχάλη Φωστέρη στην αγορά υπήρξε για πολλά χρόνια σημείο αναφοράς των γλεντζέδων της πόλης. Τα βαρέλια σε όλους τους τοίχους, το πριονίδι στο πάτωμα, τα κρεμασμένα κατσαρολικά και τα κρεμασμένα τηγάνια, τα πήλινα κιούπια και οι φουφούδες, συνθέτουν ένα άκρως φολκλορικό σκηνικό. Αλλά και τα θεσπέσια σαντορινιά εδέσματα, όπως η φάβα η «γκαστρωμένη», ο πελτές στο πιατάκι, η σκορδαλιά και η ρέγκα στην εφημερίδα, αποτελούν το

κυρίως μενού, αλλά και πόλο έλξης για τους απανταχού μερακλήδες. «Θέλεις ρετσίνα ξακουστή, που πεύκο να μυρίζει; Μεσ' του Πασχάλη θα τη βρεις ο κόσμος το γνωρίζει», λέει ένα λαϊκό τετράστιχο.

- Γάμος Αριστείδη Λουϊζίδη και Δέσποινας Μακρόπουλου, διδασκάλων.
- Απεβίωσε στις 12 Ιανουαρίου στην Ερμούπολη ο βιομήχανος Δημήτριος Βελισσαρόπουλος. Η σορός του εκλιπόντος διακομίστηκε στην Αθήνα και η ταφή του έγινε στο Α' Νεκροταφείο. Το νεκρό αποχαιρέτησε ο επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου Συριανών Αθηνών, Δημήτριος Ιερώνυμος. Απεβίωσαν επίσης ο Ιωάννης Κανάκης, πλοίαρχος Ε.Ν., ο οποίος είχε μεταβεί στην Αθήνα για θεραπεία και ο Νικόλαος Βαλσαμίδης.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Την Κυριακή 1/2, το Γυμνάσιο Θηλέων έδωσε καλλιτεχνική παράσταση στη λέσχη «Ελλάς» στο πλαίσιο της γιορτής της μητέρας. Παραβρέθηκαν οι αρχές της πόλης με επικεφαλής το Νομάρχη Αναστάσιο Λεβίδη. Το πρώτο μέρος της γιορτής έκλεισε με ομιλία της καθηγήτριας Ι.Χαϊδεμένου και το δεύτερο με τραγούδια από τις μαθήτριες της χορωδίας Μ.Καλοξύλου, Λουκρητίας Ρούσσου, Μ.Σαμοθράκη, Μ.Καπούτσου, Β.Παπαζώτου, Δ.Φουστάνου, Μ.Σίμου, Γ.Μπουρίτη, Γ.Σμυρνάκη και Άννας Βαφία. Η διδασκαλία ήταν της καθηγήτριας μουσικής Σοφίας Γραμματικοπούλου. Στο πιάνο συνόδευσε η Ειρήνη Φρέρη. Συγκεντρώθηκε το ποσόν των 3.350 δραχμών, που διατέθηκε για την προικοδότηση των απόρων κοριτσιών Σύρου.
- Τις ημέρες των εορτών διέθεσαν οι αδελφοί Ρεθύμνη 20.875 δραχμές σε άπορες οικογένειες του νησιού και ο εφοπλιστής Κουλουκουντής 16.700 δραχμές για τον ίδιο σκοπό.
- Ο δικηγόρος Δημήτριος Κρίνος έδωσε ενδιαφέρουσα διάλεξη στη λέσχη «Ελλάς» με θέμα: «Η Σύρος και η ναυτιλία της κατά τον 19^ο αιώνα».
- Χειροτονήθηκε διάκονος ο Αναστάσιος Τριανταφυλλόπουλος από τον Μητροπολίτη Ιερισσού και Αγίου Όρους Κυπριανό. Στον χειροτονηθέντα δόθηκε το όνομα Κυπριανός.
- Στις 9/2 ο Ναυτικός Ακόλουθος της Αμερικανικής Πρεσβείας και ομάδα Αμερικανών επισκέφτηκαν το Νεώριο αποκομίζοντας τις καλύτερες εντυπώσεις. Η επίσκεψη αποσκοπούσε σε μελλοντικές επισκευές πλοίων του Αμερικανικού Στόλου στο Νεώριο Σύρου.
- Παραιτήθηκε από την άμισθη θέση του αντιπροέδρου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης μας ο δικηγόρος Δ. Κρίνος.
- Σημαντικά συμβάλλει τόσο στην τουριστική ανάπτυξη της Ερμούπολης όσο και στην ψυχαγωγία των ξένων Συριανών η λειτουργία του τουριστικού ξενοδοχείου «Ερμής» υπό τη διεύθυνση των Φ. Χριστοδουλίδη και Α. Μπαρζή. Στο χώρο αυτό δίδονται χορευτικά απογευματινά και επίσημα δείπνα, ενώ προγραμματίζεται και η λειτουργία λαϊκής ταβέρνας.

- Στο θέατρο «Ολύμπια» των Αθηνών πραγματοποιήθηκε μεγάλη γιορτή για την 50ετηρίδα του Συριανού μαέστρου-μουσουργού Στέφανου Βαλτετσιώτη με τη συμμετοχή καλλιτεχνών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και μεγάλης ορχήστρας.
- Η ποδοσφαιρική ομάδα «Άρης Σύρου» και πολλοί Συριανοί φίλαθλοι μετέβησαν στη Νάξο με το καΐκι «Κωνσταντίνος Γαβιώτης», όπου ο «Άρης» σε φιλικό ποδοσφαιρικό αγώνα νίκησε τον τοπικό «Απόλλωνα» με σκορ 5-1.
- Στο κινηματοθέατρο «Λίντο» έδωσε παραστάσεις ο θίασος της Ρίτας Τσάκωνα με την επιθεώρηση «Η ρεβύ της Αθήνας», που συμπεριελάμβανε σκετς, νούμερα, χορό και τραγούδια.
- Ωφέλιμη αποβαίνει η συντελούμενη στην Πρόνοια Κυκλάδων εργασία, που οφείλεται στο ενδιαφέρον του διευθυντή της Κ. Παπαδάκη, όπου λειτουργούν τμήματα χειροτεχνικής και βιοτεχνικής Σχολής και νυκτερινή σχολή ενηλίκων αγραμμάτων. Γίνεται διανομή μισής οκάς ψωμιού σε εκατοντάδες απόρους, παρέχεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και λειτουργούν τμήματα εξοχικών κατασκηνώσεων κατά το θέρος στο κτήμα Ανδρουλή, στα Χρούσσα.
- Αντικείμενο θαυμασμού έχει γίνει η εφηβική ομάδα του Α.Ο. Νεαπόλεως. Κάθε Κυριακή σχεδόν τρέχουν οι φίλαθλοι να τη θαυμάσουν σε αγώνες που δίνει στο στρατιωτικό γήπεδο πριν τη συνάντηση των μεγάλων ομάδων.
- Κατά τον εορτασμό των Τριών Ιεραρχών, που έγινε στην αίθουσα «Παρθενών» του Γυμνασίου Αρρένων, απονεμήθηκαν βραβεία του κληροδοτήματος Κοσκορόζη σε αριστεύσαντες μαθητές του Γυμνασίου παρελθόντων ετών.

Α' Σχολικό έτος 1956-57

Χαρ.Μπαρουτάκης Η' τάξης, Ζ.Μιχάλοβιτς Ζ' τάξης, Π.Κωβαίος ΣΤ' τάξης, Π.Μακρής Ε' τάξης, Γ.Παλαιολογόπουλος και Β.Πελοποννήσιος Δ' τάξης, Κ.Μπλέτσας και Α.Αλαμάνος Γ' τάξης.

Β' Σχολικό έτος 1957-58

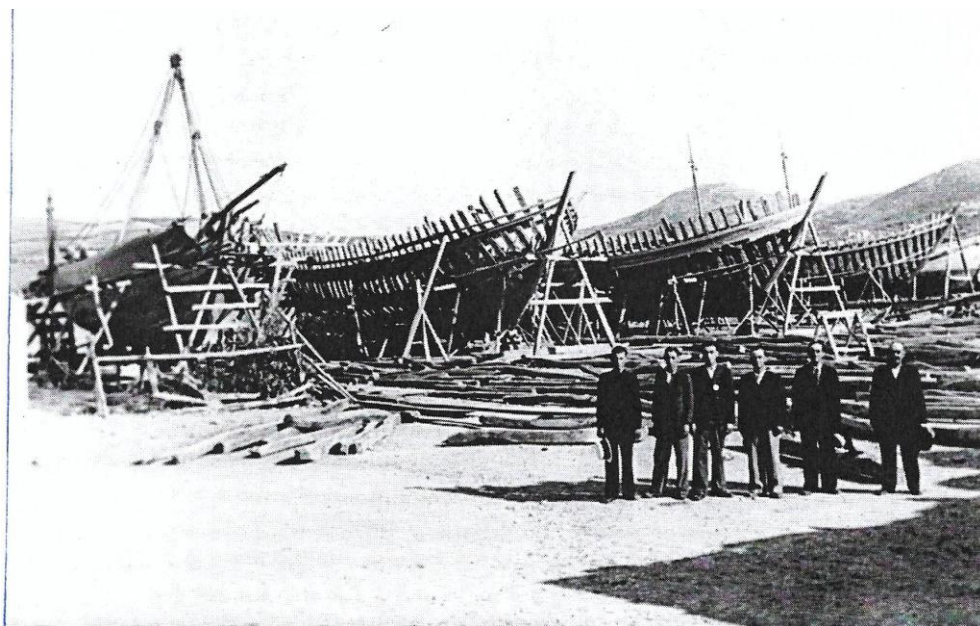
Κ.Σκαρπέλης Η' τάξης, Π.Κωβαίος Ζ' τάξης, Π.Μακρής - Α.Πασσάς ΣΤ' τάξης, Β.Πελοποννήσιος και Ευ.Τσαούσογλου Ε' τάξης (ο σημερινός Μητροπολίτης Γλυφάδας Παύλος), Κ.Μπλέτσας Δ' τάξης, Π.Κουντούρης και Ν.Κωβαίος Γ' τάξης. Οι απονομές των βραβείων έγιναν από τον Αρχιερατικό Επίτροπο Γρηγόριο Μαραγκό και το Δήμαρχο Επ.Παπαδάμ.

- Κίνηση πληθυσμού Ερμούπολης κατά το έτος 1958:
Γεννήσεις 272, Θάνατοι 116, Γάμοι 160.
- «Γενικό ξεπούλημα στα καταστήματα Καρατάσος».
«Ο οδοντίατρος Π.Λαγουδάκης δέχεται καθ' εκάστην στο ιατρείο του, άνωθεν φαρμακείου Μακριδάκη».
- Θάνατοι: Νικολάου Σαρτζετάκη 84 ετών συνταξιούχου τηλεγραφητή, Φρόσως Αγγελίδου, Ευάγγελου Σανούδου πλοιάρχου Ε.Ν., Ιωάννη Γιασεμή και Αντωνίου Μπαρουτάκη.

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Άνοιξε το Τριώδιο με το χορό της Βαρδακείου Επαγγελματικής Σχολής Απόρων Παίδων, που σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Το χορό τίμησε με την παρουσία του ο Νομάρχης Κυκλάδων Αναστάσιος Λεβίδης.
Βραβεύτηκαν οι ντάμες των δύο πρώτων ζευγαριών δεσποινίδες Μαίρη Φωστέρη και Ρένα Μουχτοπούλου.
Ξεκίνησαν οι προεκλογικές εκστρατείες για τις Δημοτικές Εκλογές της 5^{ης} Απριλίου.
Στο Δήμο Άνω Σύρου καταρτίστηκε το μοναδικό ψηφοδέλτιο από τον υποψήφιο Δήμαρχο Συμεών Ραουζαίο.
- Ο ευρισκόμενος στην Αθήνα συμπολίτης μας Κωστής Γεωργιάδης δώρησε ωραίο πολυέλαιο στο ναό Αγίου Αθανασίου Πηγής και με δαπάνες του κατασκευάστηκε η σκαλωτή Ωραία Πύλη του τέμπλου του ναού.
- Επιτυχών στον διεξαχθέντα διαγωνισμό διορίστηκε και ανέλαβε καθήκοντα στο ενταύθα υποκατάστημα της Εμπορικής Τράπεζας, ο δραστήριος νέος του νησιού Μάρκος Κασιμάκης.
- Εγκρίθηκε δάνειο για την επισκευή του Δημοτικού θεάτρου «Απόλλων».
- Σε πρόσφατες δηλώσεις του ο εφοπλιστής Μηνάς Ράνης γνωστοποίησε ότι θα ναυπηγηθούν πολλά πλοία του Σουλτανάτου του Ομάν και της κυπριακής εταιρείας «Αργώ» στο Νεώριο Σύρου.
- Ο υποψήφιος Δήμαρχος της Ερμούπολης Σταύρος Βαφίας, επικεφαλής του συνδυασμού «Πρόοδος της Ερμουπόλεως», εγκαινίασε το εκλογικό του κέντρο, όπως και ο έταίρος υποψήφιος Γεώργιος Βούρλης, ο οποίος υποστηρίζεται σθεναρά από το βιομήχανο Ευάγγελο Μπαρμπέτα.
- Μόνιμη μετεγκατάσταση στην Άνδρο του Συριανού δικηγόρου Λευτέρη Πλουμιστού.
- Ανακαίνιση του Μαυσωλείου και Ταφείου Αλληλοβοηθείας Σύρου.
- Πρώτος νικητής του ΠΡΟ-ΠΟ αναδείχτηκε ο συμπολίτης δικηγόρος Νικ.Πάσσαρης, που κέρδισε 228.366 δραχμές.
- Στολίσκος από ναρκαλιευτικά, τορπιλακάτους και βοηθητικά σκάφη του στόλου μας, ναυλόχησε για λίγες μέρες στο λιμάνι της Σύρου.
- Αναχώρησε για την Αθήνα προς μόνιμη εγκατάσταση και συνέχιση του επαγγέλματός του, ο δικηγόρος Ανδρέας Δρακάκης.
- Διάρρηξη στο βιβλιοπωλείο του Στάθη Σταθόπουλου από Βούλγαρο πολιτικό φυγάδα. Ο δράστης συνελήφθη με τη λεία του σε σπηλιά κοντά στον Άγιο Δημήτριο από τη Χωροφυλακή.
- Το πρωινό 22/3 οι επιχειρηματίες του ξενοδοχείου «Ερμής» δεξιώθηκαν στο ξενοδοχείο τους τη νεολαία της πόλης μας.
- Στις 22/3 ο στρατηγός Γεώργιος Γρίβας-Διγενής ανακηρύχθηκε Επίτιμος Δημότης Ερμουπόλεως.

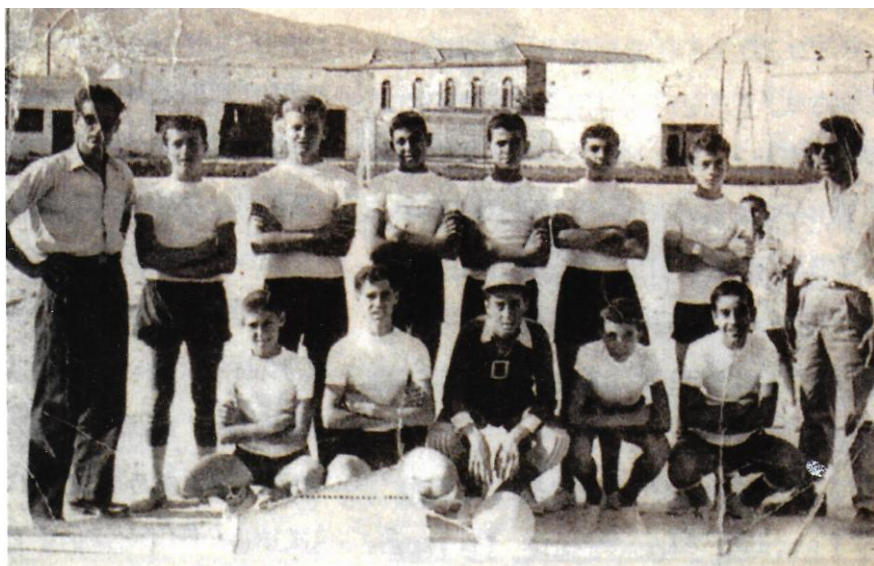
- Γάμος Μίμη Δεκλερή, εισηγητού του Συμβουλίου Επικρατείας και της Καίτης Γενναδίου, θυγατέρας του εμπόρου Δ.Γενναδίου.
- Μεγαλειώδης υπήρξε η παρέλαση της 25/3 στην πλατεία Μιαούλη.
- Στο πλαίσιο της Εθνικής Εορτής δόθηκε θεατρική παράσταση από το Γυμνάσιο Θηλέων στην αίθουσα πρώην Βελισσαρόπουλου, με το δράμα του Δ.Σαμαρά «Νάουσα», που δίδαξαν στα κορίτσια οι καθηγήτριές τους Σταματοπούλου, Καλλυβάκη και Γραμματικοπούλου.
Πήραν μέρος οι μαθήτριες: Αλτουβά, Ρούσσου, Καλοξύλου, Θραψιάδου, Βαμβακάρη και Μπουγιούρη. Το εορταστικό πρόγραμμα έκλεισε με ελληνικούς χορούς.
- Θάνατοι: Ευάγγελου Τόζου βιομήχανου βυρσοδεψίας, Μαριγώς Ζερβού 100 ετών συζύγου του εμπόρου Μιχαήλ Ζερβού, η οποία άφησε 50 εγγόνια και 33 δισέγγονα, Α.Η.Φουστάνου στην Αθήνα και Νικολάου Αλτουβά 83 ετών, παλαιού ράφτη.

*Οι караβομαραγκοί Μαυρίκοι άφησαν εποχή για πολλές δεκαετίες στην
ξυλοναυπηγική του Ταρσανά.*

*Διακρίνονται από αριστερά τα αδέλφια: Δημήτρης, Νηρέας, Άρης, Κωνσταντής, Γιώργος
και ο πατέρας Μιχαήλ που πέθανε σε ηλικία 114 ετών.*

Αρχείο Δημήτρη Χάλαρη του οποίου η αδελφή Λιλή ήταν σύζυγος του Νηρέα Μαυρίκου.

1959 : Η θρυλική εφηβική ομάδα Α.Ο Νεαπόλεως.

Από Αριστερά πάνω : Σαράντος Πρεμενής, Πρόεδρος, Ι.Κουσουλάκος, Ι.Ζαμπώνης

Π.Παντελής, Κ.Αρβανιτόπουλος, Δ.Δαρζέντας, Γιώργος Λίτσας Εφορος.

Από Αριστερά κάτω : Ν. Νικολάου, Π.Ρούσσος, Τ.Κυριτσόπουλος, Τ.Χάλαρης, και Β.Κουσουλάκος

=====

Πρωινός Περίπατος στο Παλατάκι και στον Βοτανικό Κήπο Διομήδους, στο Χαϊδάρι

Από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την ηλιόλουστη Κυριακή της 16ης Οκτωβρίου 2016, διοργανώθηκε η πρώτη εκδήλωση του Συνδέσμου Συριανών για την φετινή περίοδο. Περιλάμβανε πρωινό περίπατο στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Χαϊδαρίου (Παλατάκι) και στον Βοτανικό Κήπο Διομήδους του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το πούλμαν πολύ γρήγορα μας μετέφερε στο Παλατάκι, όπου μας υποδέχτηκε η κα Βαρυτιμιάδου, υπάλληλος του Δήμου Χαϊδαρίου, για να μας ξεναγήσει στον νέο-γοτθικό πύργο-έπαυλη του πάλαι ποτέ «Κτήματος Χαϊδάρι».

Στην υπέροχη κεντρική κόκκινη σάλα με το μεγαλειώδες τζάκι και τις θαυμάσιες οροφोगραφίες, τα μέλη του Συνδέσμου και οι φίλοι άκουσαν την ιστορία του κτήματος, αλλά και της περιοχής.

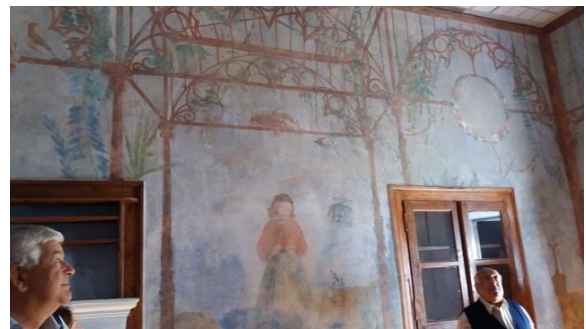
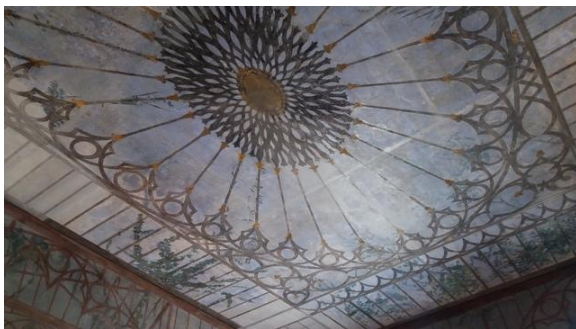
Η τελική αναδιαμόρφωση του πύργου φαίνεται ότι έγινε επί ιδιοκτησίας Νικολάου Θων, από τον περίφημο Ερνέστο Τσίλερ. Διασχίσαμε τον υπέροχο κήπο, για να επισκεφθούμε την τραπεζαρία του παλιού ξενώνα (νυν Δημοτική Βιβλιοθήκη), με την ονειρική τοιχογραφία των 4 εποχών (3 έχουν απομείνει), κάτω από την μεταλλική σκιάδα, με τα αναρριχητικά φυτά, τα πουλιά, τα αρχαιοπρεπή αγγεία, με φόντο το γαλάζιο ουρανό. Πρόκειται για νεανικό έργο του Νικολάου Γύζη. Δυστυχώς, με λύπη διαπιστώσαμε ότι

αυτό το αριστούργημα κινδυνεύει να καταστραφεί από την υγρασία και χρήζει κατεπείγουσας συντήρησης.

Συνεχίσαμε για τον Βοτανικό Κήπο Ιουλίας και Αλέξανδρου Διομήδους, όπου μας ξενάγησε με την χαριτωμένη αφηγηματικότητα της η βιολόγος κα Παπανικολάου.

Περιδιαβήκαμε το τμήμα ιστορικών, φαρμακευτικών, οικονομικών φυτών και ακούσαμε το ιστορικό, μυθολογικό και βοτανολογικό υπόβαθρο πλήθους φυτών, θάμνων και δέντρων. Χαρήκαμε τον παραδεισένιο, πολύχρωμο ανθώνα με τις πέργκολες, τις μαγευτικές λίμνες υδροχαρών φυτών και το εξωτικό μικρό δάσος μπαμπού.

Ο περίπατος ολοκληρώθηκε με γευστική πανδαισία και οινογνωσία στο ατμοσφαιρικό μεζεδοπωλείο «Διαχρονικό», στο κέντρο του Χαϊδαρίου.

Απογευματινός περίπατος στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο Φαληρικό Δέλτα.

Κείμενο και φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Τρίτη 22 Νοεμβρίου 2016 ο Σύνδεσμος Συριανών πραγματοποίησε επίσκεψη-ξενάγηση στο νέο αρχιτεκτονικό ορόσημο της Αθήνας, στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ). Είναι δημιούργημα του καταξιωμένου διεθνώς αρχιτεκτονικού γραφείου του Renzo Piano. Κατασκευάστηκε σε 4 χρόνια (2012-2016), στον χώρο του παλιού Ιπποδρόμου, στο Φαληρικό Δέλτα. Κύριος σκοπός ήταν η δημιουργία μιας σύγχρονης στέγης για την Εθνική Λυρική Σκηνή (ΕΛΣ) και την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ).

Είχαμε την ευκαιρία να θαυμάσουμε το μοναδικό αυτό κτιριακό συγκρότημα, που περιλαμβάνει την παγκοσμίου επιπέδου κεντρική αίθουσα της ΕΛΣ, χωρητικότητας 1400 θεατών, την μικρότερη αίθουσα 400 ατόμων και τις δευτερεύουσες για τις πρόβες, το αναγνωστήριο, κ.α. Όλοι έμειναν άφωνοι από τις καινοτόμους τεχνολογίες που εφαρμόστηκαν, την λειτουργικότητα και τα βιοκλιματικά, μη ενεργοβόρα χαρακτηριστικά των κτιρίων.

Ανεβήκαμε στον όγδοο όροφο της ΕΛΣ, τον Φάρο, όπου κάτω από το υπερελαφρύ, ειδικής σύστασης τσιμεντένιο πρωτοποριακό ενεργειακό στέγαστρο, υπάρχει γυάλινος κλειστός και υπαίθριος εκθεσιακός χώρος. Φιλοξενείται η αναδρομική έκθεση «Γιάννης Μόραλης, Χρήστος Καπράλος. Μια φιλία ζωής και τέχνης», με 50 πίνακες του Μόραλη και 18 γλυπτά του Καπράλου (συνδιοργάνωση Εθνικής Πινακοθήκης-ΚΠΙΣΝ). Απολαύσαμε την μοναδική θέα προς τον Φαληρικό όρμο, την Καστέλλα, την Αθήνα και το υπέροχο τεράστιο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, έκτασης 210.000 τ.μ., που περιλαμβάνει τον Μεσογειακό Κήπο, τον Λαβύρινθο, τα συντριβάνια, τον ανοικτό χώρο εκδηλώσεων, τον Μουσικό Κήπο, το Κανάλι και τον υπερυψωμένο διάδρομο περιπάτου της Εσπλανάδας (που οδηγεί στην ακτή) δίπλα στο αρχαίο νεκροταφείο του Φαλήρου, με τον αινιγματικό ομαδικό τάφο.

Με τις καλύτερες εντυπώσεις αναχωρήσαμε για το κοντινό εμπορικό κέντρο, παραπλεύρως του γήπεδου Tae-Kwon-Do. Περιεργαστήκαμε τον μικρό αρχαιολογικό χώρο με τα κατάλοιπα του αρχαίου λιμένα του Φαλήρου και καταλήξαμε για καφέ, γλυκό πριν την επιστροφή στην Αθήνα.

Πολλά μέλη μας δεν είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν το ΚΠΙΣΝ, λόγω του αυστηρά προκαθορισμένου αριθμού των 25 ατόμων, για κάθε ομάδα υπό ξενάγηση στο εσωτερικό των κτιρίων. Προσπαθούμε να εξασφαλίσουμε την ξενάγηση μιας δεύτερης ομάδας μελών του Συνδέσμου μας, εντός του νέου έτους, οπότε και θα σας ενημερώσουμε σχετικά.

Μερικές φωτογραφίες από την επίσκεψη

=====

Εκδήλωση για τον Ανδρέα Δρακάκη στη Στέγη του Συνδέσμου Συριανών

Κείμενο και Φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Τιμητική εκδήλωση στη μνήμη του Συριανού λόγιου, ιστορικού και νομικού Ανδρέα Δρακάκη (1908-1996), πρώην Αντιπροέδρου του Συνδέσμου, για τα 20 χρόνια απουσίας του από κοντά μας, συνδιοργάνωσαν η Εταιρεία Κυκλαδικών Μελετών και ο Σύνδεσμος Συριανών, την Τετάρτη 23 Νοεμβρίου 2016.

Πατέρας του ήταν ο δικηγόρος Θεόδωρος Δρακάκης, άνθρωπος των γραμμάτων, εκδότης της βραχύβιας εφημερίδας «Ο Τόπος της» (1894-5), βραβευμένος για διηγήματα του δημοσιευμένα στο περιοδικό «Εστία».

Ο Ανδρέας Δρακάκης γεννήθηκε στη Σύρο και έγινε δικηγόρος. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1925-1929) και εξάσκησε την δικηγορία στη Σύρο (1931-1959), φτάνοντας να γίνει δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω. Διετέλεσε δημοτικός σύμβουλος (1934), ίδρυσε την Φιλοδασική Ένωση Ερμούπολεως, συμβάλλοντας στη δένδροφύτευση διαφόρων περιοχών (Ανάσταση, Αγ. Δημήτριο, Στρατόπεδο κ.α.).

Διορίστηκε νομικός σύμβουλος στην Εθνική Τράπεζα (1945-1959). Παράλληλα με την δικηγορία, έγινε ο κατεξοχήν ιστορικός της Σύρου. Με τη βοήθεια του επισκόπου Αντωνίου- Γρηγορίου Βουτσίνου μελέτησε τα αρχεία της Καθολικής Επισκοπής, τεκμηριώνοντας όλα του τα έργα. Συνέγραψε τα δίτομα έργα «Ιστορία του οικισμού της Ερμούπολεως», 1821- 1827 (Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών 1974) και «Η Σύρος επί Τουρκοκρατίας», καθώς και πολλά άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά (Συριανά Γράμματα, Θάρρος, Κυκλαδικό Φως, Επετηρίδα Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών, κ.α.). Σταχυολογούμε κάποια από αυτά: Η Συριανή Κεραμουργική κατά την αρχαιότητα, Κοινωνικά Ταραχαί εν Σύρω-1. Μακεδονικοί Χρόνοι, 2. Ροδιακή Προστασία, Δύο Συριανοί Λόγιοι (Κλων Στέφανος, Περικλής Ζερλέντης), κ.α. Δημοσίευσε άρθρα του σε νομικά περιοδικά (Νομικόν Βήμα, Εφημερίδα Ελλήνων Νομικών, κ.α.): Η οριζόντιος ιδιοκτησία εις τα Κυκλάδας, Πρωτότυποι Νομικοί Θεσμοί εις την οικιζομένην Ερμούπολην, κ.α. Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και εργάστηκε στο νομικό τμήμα της ΕΤΒΑ, εργαζόμενος περιστασιακά και ως δικηγόρος έως το 1982.

Πρός το τέλος του βίου του είχε τεθεί υπό την προστασία του αδελφού του Γεωργίου, ο οποίος μετά τον θάνατο του Ανδρέα, δώρισε τη βιβλιοθήκη-αρχείο Ανδρέα Δρακάκη στο Ιστορικό Αρχείο Ερμούπολεως.

Την εκδήλωση συντόνισαν ο Γραμματέας του Συνδέσμου Συριανών κ. Σ. Προβελέγγιος και ο Γραμματέας της Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών κ. Γαβαλάς. Ομιλητές της εκδήλωσης ήταν ο κ. Εμμανουήλ Λιγνός (νομικός, εκδότης), ο κ. Νικόλαος Κουτρομπής (νομικός, δημοσιογράφος, μέλος του Δ. Σ. της Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών) και ο κ. Μάρκος Ρούσσος-Μηλιδώνης (ιστορικός, φιλόλογος). Ο ακαδημαϊκός κ. Παναγιώτης Βοκοτόπουλος αναφέρθηκε σε περιστατικά της ζωής του Ανδρέα Δρακάκη. Παραβρέθηκαν ο Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών κ. Δημήτριος Κορρές, μέλη και των δύο Συλλόγων, ο ηγούμενος των Ιησουιτών πατήρ Μιχαήλ Ρούσσος, ο εκδότης κ. Τερζόπουλος και πολλοί άλλοι.

Φωτογραφίες από την συγκέντρωση

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΟΡΤΑΓΟΡΑ 2016

Κείμενο και φωτογραφίες από την κ. Νινέττα Κοντογεώργη

Το τριήμερο 2-4 Δεκεμβρίου, διοργανώθηκε για μία ακόμα χρονιά με επιτυχία η καθιερωμένη πλέον Χριστουγεννιάτικη Εορταγορά μας.

Και εφέτος, κυρίες του Συνδέσμου και φίλες, συνεισέφεραν στην επιτυχία της Εορταγοράς προσφέροντας προσωπική εργασία και ιδιαίτερα προϊόντα, φροντίζοντας για τον στολισμό της αίθουσας μας.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις επιχειρήσεις του νησιού μας που προσέφεραν τα προϊόντα τους ενισχύοντας για μία ακόμα χρονιά τους σκοπούς του Συνδέσμου. Είμαστε σίγουροι ότι όσοι συμπατριώτες και φίλοι μας τίμησαν με την παρουσία τους είχαν την ευκαιρία να κάνουν τα χριστουγεννιάτικα ψώνια τους και ελπίζουμε ότι του χρόνου περισσότερα μέλη και φίλοι θα ενισχύσουν την προσπάθειά μας.

Διάφορες μεταξύ των άλλων προσφορών

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Την Κυριακή 11 Δεκεμβρίου, όπως κάθε χρόνο, εορτάσαμε τον Άγιο Νικόλαο με θεία λειτουργία και αρτοκλασία στον Ι.Ν Αγ. Γεωργίου Καρύτση.

Μετά τη λειτουργία μαζευτήκαμε στην αίθουσα μας, όπου έγινε προσκύνημα της εικόνας του Αγίου Νικολάου.

Ο Πρόεδρος κ. Δημήτριος Βαφίας στην ομιλία του συμπεριέλαβε λεπτομέρειες για τις εκδηλώσεις του συνδέσμου 2016 – 2017.

Με την παρουσία του μας τίμησε ο πρώην Αντιπεριφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου κ. Χαράλαμπος Κόκκινος ο οποίος μίλησε χαιρετίζοντας τους παρευρισκομένους.

Προσφέρθηκε καφές με διάφορα σνακ στους παρευρισκομένους, οι οποίοι δυστυχώς ήταν πολύ λιγότεροι από τους αναμενόμενους.

Η λήξη της απεργίας των ναυτικών μας, ευνόησε να φέρομε την εικόνα του Αγίου από τη Σύρο έγκαιρα.

Ευχόμεθα και του χρόνου να είμαστε όλοι καλά και ο Άγιος Νικόλαος να είναι βοήθεια μας και να προστατεύει τους ναυτικούς μας και τη Σύρα.

Επίσκεψη στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, στην έκθεση «Ερμιτάζ: Πύλη στην Ιστορία»

Κείμενο και φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Το Σάββατο 17 Δεκεμβρίου 2016 μια χαρούμενη παρέα 32 φιλότεχνων μελών και φίλων του Συνδέσμου Συριανών, παρά το τσουχτερό κρύο, συναντήθηκαν στο Χριστιανικό και Βυζαντινό Μουσείο (ΧΒΜ), προκειμένου να περιηγηθούν στην έκθεση «Ερμιτάζ: Πύλη στην Ιστορία». Η έκθεση διοργανώθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του «Έτους Ελλάδος-Ρωσίας 2016» και σε ανταπόδοση της έκθεσης «Το Βυζάντιο στο πέρασμα των αιώνων», που συνδιοργάνωσε το ΧΒΜ, στο «παράθυρο της Ρωσίας στην Ευρώπη», όπως χαρακτήρισε ο ιδρυτής της τσάρος Πέτρος Α΄ ο Μέγας, την μακρινή και ονειρική Αγία Πετρούπολη (1703), έδρα του περίφημου Ερμιτάζ.

Το Ερμιτάζ είναι ένα συγκρότημα 6 κτιρίων, από τα οποία 4 είναι επισκέψιμα και χαρακτηρίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα και σπουδαιότερα μουσεία του κόσμου, με έκταση 223.343 τ.μ., 1000 αίθουσες, 60.000 εκθέματα και 3.000.000 αντικείμενα στις αποθήκες.

Πρώτος συλλέκτης, με την περίφημη Σιβηρική Συλλογή, ήταν ο Πέτρος Α΄ ο Μέγας και ακολούθησαν η Ελισάβετ Α΄ Πέτροβνα, η Αικατερίνη Β΄ η Μεγάλη, ο Νικόλαος Α΄ και οι υπόλοιποι τσάροι, που εμπλούτιζαν συνεχώς τις συλλογές.

Ξεκινήσαμε από τον 1ο όροφο του κεντρικού κτιρίου του ΧΒΜ, με τις χρυσές ανάγλυφες ζωόμορφες πόρπες και τον χρυσό σκύφο της Σιβηρικής Συλλογής, καθώς και τα σκυθικά αντικείμενα 4ου-3ου αι. π.χ., όπως το χρυσό ανάγλυφο ελάφι με τα σπειροειδή κέρατα, το χρυσό σφυρήλατο κόσμημα κεφαλής με τη μορφή της θεάς Αθηνάς και τους κρεμαστούς αμφορίσκους, κ.α. Στις 2 διπλάνες αίθουσες θαυμάσαμε πολύτιμα αντικείμενα των τσάρων, όπως τα δώρα του Σάχη της Περσίας προς την τσαρίνα Άννα Ιβάνοβνα (1732), την περίφημη βεντάλια από ελεφαντοστό, ξύλο, ύφασμα και δαντέλα, δώρο προς τον προτελευταίο τσάρο Αλέξανδρο Γ΄ και την σύζυγο του (1881), τα εκκλησιαστικά σκεύη από χρυσό, ασήμι και σμάλτο του κινητού ναού εκστρατειών του θρήσκου τσάρου Αλέξανδρου Α΄, το αισθησιακό γλυπτό «Έρω και Ψυχή» (1801-1809) του Βενετσιάνου Κανόβα, το χρυσό τρίπτυχο της Παναγίας Οδηγήτριας (Μπογκολούμπσκαγια) ανάμεσα στην Μαρία Μαγδαληνή και τον ήρωα-Άγιο των Ρώσων Αλέξανδρο Νιέφσκι (1881) και το ετήσιο εορτολόγιο με την ασημένια ανάγλυφη κορνίζα, με τις μορφές των αγίων σε ζωγραφιστά σμάλτα.

Η ονειροβασία στην ιστορία της τέχνης συνεχίστηκε στην αίθουσα περιοδικών εκθέσεων του ΧΒΜ, με τη συλλογή πινάκων και 2 γλυπτών 15ου-20ου αιώνα. Η εισαγωγή στην Αναγέννηση (15ος και 16ος αι.), έγινε με την «Άμωμη Σύλληψη» του Μουρίγιο, τους αποστόλους «Πέτρο και Παύλο» του Γκρέκο, τον «Βάκχο» του Καραβάτζιο, την «Φυγή στην Αίγυπτο» του Λόττο κ.α. Ο 17ος αι. του Μπαρόκ και οι 18ος-19ος αι. του Ροκοκό, του Νεοκλασικισμού και του Ρομαντισμού, αντιπροσωπεύονταν από την «Αφροδίτη και Άδωνι» του Ρουμπενς, «Εσθήρ και Αρταξέρξης» του κλασικιστή Πουσσέν, Βαν Ντάικ, το «Υψηλό Ύψος» του Ρέινολντς, Ολλανδούς τοπιογράφους, το «Μαροκινό Ιππέα» του ρομαντικού Ντελακρουά και τέλος ο 20ος αι. με τα γλυπτά των Ροντέν «Έρω και Ψυχή» και Μπουρντέλ «Ευγλωπτία», «Εξοχικό τοπίο με τραίνο και ψαροκάικα» του Γάλλου Ιμπρεσιονιστή Μπονάρ κ.α.

Ένας απολαυστικός καφές με θέα τον κήπο του ΧΒΜ, το Λύκειο του Αριστοτέλη και το Σαρόγλειο, ήταν ο καλύτερος επίλογος ύστερα από τις μοναδικές συγκινήσεις που μας πρόσφεραν απλόχερα οι διοργανωτές της έκθεσης του Ερμιτάζ.

Λίγες φωτογραφίες από την επίσκεψη..

Ντίνα Συκουτρή: Η κυρά των λουκουμιών

Από το Περιοδικό «Γαστρονόμος»

Η ιστορία του συριανού γλυκίσματος από μια γυναίκα που δούλεψε όσο, ίσως, κανείς για τη διάσωσή του.

«Όταν ήμουν έφηβη, μαζευόμασταν με τα άλλα παιδιά των λουκουμποποιών όταν έσβηνε το τελευταίο καζάνι και πηγαίναμε για μπάνιο. Πέφταμε όπως ήμασταν, καλυμμένοι με τις ζάχαρες. Οι άλλοι κολυμβητές έλεγαν ότι γλύκανε η θάλασσα από την πολλή ζάχαρη». Είναι μεσημέρι, το καζάνι έχει σβήσει και η 72χρονη Ντίνα Συκουτρή-Ανδρειωμένου ανοίγει διάφορα κουτιά με λουκούμια, να δοκιμάσουμε όλες τις γεύσεις. Φωνάζει τον Μήτσο που έχει σχολάσει να μας δείξει πώς κόβουν τη ρευστή μάζα του λουκουμιού πάνω στην άχνη, πώς τα συσκευάζουν, μας δείχνει τις καλές εσάνς που χρησιμοποιεί, σε κάτι όμορφα μπουκάλια σαν κολόνιες. Χάνεται για μια στιγμή. Επιστρέφει με δύο μικρές κούτες. Ξερολούκουμα, τι ρουαγιάλ γλύκισμα, λουκούμια που τα αφήνουν να στεγνώσουν προφυλαγμένα στα κουτιά τους για πάνω από 1 χρόνο. Είχε ξεχαστεί το είδος, της ζήτησε να το ξαναβγάλει ο Πρέκας, ο παντοπώλης του νησιού. Δεν του χάλασε χατίρι. Ευτυχώς.

Τη λουκουμποποιία την ίδρυσε ο πατέρας της Γεώργιος Συκουτρή, πρόσφυγας από τη Σμύρνη. «Κάθε χρόνο, 14 Σεπτέμβρη, ημερομηνία της Καταστροφής, ο πατέρας μάς έλεγε να ανάψουμε ένα κερί για τον Μπελή. Κάποια φορά τον ρώτησα. "Εάν δεν ήταν ο Τούρκος φίλος μου, δεν θα υπήρχατε εσείς. Εκείνος μας έσωσε"». Την ημέρα εκείνη, ο 15χρονος τότε Γεώργιος Συκουτρή είδε να σκοτώνουν τον πατέρα του. Λίγο πριν, ο γερο-Συκουτρή είχε μηνύσει σε αυτόν και στον αδερφό του να τρέξουν για τις αδερφές τους. Ο αδερφός του χάθηκε και ο μικρός Γιώργος, χτυπημένος στο πόδι από το όπλο ενός Τούρκου, βρήκε τις αδερφές του και τον ανιψιό του, μωρό 5 μηνών, κρυμμένους στο πατρικό. «Ο φίλος του ο Μπελής τούς έβαλε στον αραμπά και τους σκέπασε με ένα πάπλωμα και άχυρα. Είχε βγει διαταγή όποιος Τούρκος βοηθήσει Έλληνα να εκτελείται πρώτος αυτός. Εκείνος, όμως, το έκανε. Τους κατέβασε στην παραλία και μπήκαν στο τελευταίο καράβι». Πήγαν πρώτα στη Χίο, όμως στο νησί είχε δημιουργηθεί το αδιαχώρητο. «Είπαν, λοιπόν, να πάνε στη Σύρο, καθότι υπήρχε ήδη

εκεί παροικία προσφύγων (Χιώτες, Κασιώτες, Ψαριανοί κ.ά.) που είχαν καταφύγει εκεί το 1823-24. Μέσα στο μυαλό τους ήταν ότι θα τους δεχτούν δικοί τους άνθρωποι». Κάπως έτσι δημιουργήθηκαν οι νεότερες λουκουμποποιίες της Σύρου. Από τους πρόσφυγες που έπιασαν δουλειά στα εργαστήρια των παλαιότερων προσφύγων.

Βίος Λιμανίσσιος

Στη Σύρο ο Συκουτρής μπαίνει παραγιάς σε ένα λουκουμποποιείο. Το τραυματισμένο πόδι του το χάνει. Δεν πτοήθηκε. Τη δουλειά την ήξερε καλά, στη Σμύρνη είχαν παντοπωλείο-ζαχαροπλαστείο. «Ήταν μαγαζί από τα παλιά, που είχαν μέσα από όλα. Έφτιαχναν και γαλακτοκομικά προϊόντα και γλυκά. Ένα από αυτά ήταν το λουκούμι, αλλά και γλυκά ταψιού». Το 1928 παίρνει επισήμως την άδεια του γαλακτοπώλη-ζαχαροπλάστη. Παντρεύεται μια καλλονή. «Όλοι έλεγαν στη μαμά μου “πώς τον πήρες τον κουτσό;”. Όμως εκείνη ήταν ερωτευμένη. Ήταν εύρωστος άνθρωπος, με μεγάλη ψυχική δύναμη». Κάνουν τέσσερα παιδιά.

Στην αρχή ήταν δύσκολα, αλλά με πολλή δουλειά και πείσμα προκόβουν. «Όλοι οι λουκουμποποιοί δούλεψαν με πάθος, ήταν αυτόνομοι, αλλά δεν είχαν αντιπαλότητες. Έφτασαν τότε να είναι 30-35, ίσως και παραπάνω, ζαχαροπλαστεία. Κι επιβίωσαν όλοι, μεγάλες οικογένειες με πολλά παιδιά. Οι πρόσφυγες δημιούργησαν μια κοινωνία που θα έπρεπε να είναι πρότυπο. Πώς οργανώνονται, πώς ζουν, πόσο σκληρά εργάζονται».

Το μαγαζί ήταν στο λιμάνι. Στην Κατοχή το επιτάσσουν οι Ιταλοί, μεταφέρονται αλλού και ξαναγυρίζουν τη μέρα που γεννιέται η κ. Ντίνα, 20 Οκτωβρίου 1944. «Την ώρα που γεννιόμουν, έμπαινε στο λιμάνι ο “Παύλος Κουντουριώτης”, το πολεμικό που έφερνε από τη Μέση Ανατολή τους αξιωματικούς, τους ναυτικούς και όσους είχαν εγκλωβιστεί εκεί». Μεγάλωσε στο λιμάνι, βοηθώντας τον πατέρα της. Γυναίκα του λιμανιού αυτοχαρακτηρίζεται. «Ήμουν από παιδί στο μαγαζί, δεν είδα τίποτε άλλο, δεν έζησα τίποτε άλλο πέρα από το λιμάνι, σε όλες τις εκφάνσεις του. Μοναδική εμπειρία. Είδα το πώς μετασχηματιζόταν, γνώρισα έναν ολόκληρο κόσμο. Δεν ήταν η ίδια κοινωνία από την πλατεία και πάνω ή προς τον Αγιο Νικόλαο, όπου ήταν οι αστοί. Το λιμάνι είχε άλλο τρόπο ζωής». Οι εργάτες, τα καφενεία, τα ρεμπέτικα, όλα εκεί.

«Τα παιδιά μάθαμε όλες τις δουλειές, να ανοίγουμε κουτιά, να τυλίγουμε, να βάζουμε βουλίτσες και σφραγίδες – ό,τι μπορεί να κάνει ένα παιδί. Τα καζάνια τότε έβραζαν πάνω σε φωτιές από ξύλα και οι ξύλινες κουτάλες δούλευαν 1½-2 ώρες. Όλα τα παιδικά χεράκια που δούλευαν στα λουκουμποποιεία της Σύρου είχαν βγάλει κάλους. Πονούσαμε, αλλά μετά μάθαμε, το δέρμα ψήθηκε».

Το λουκούμι είναι γλυκό ελληνικό

Λίγο πριν παντρευτεί το 1974, έβγαλε νυχτερινό γυμνάσιο στην Αθήνα. Παντρεύτηκε, έκανε οικογένεια, αλλά πηγαινοερχόταν, λίγες μέρες στην Αθήνα, λίγες μέρες στα λουκούμια. Παράλληλα, ερευνούσε την ιστορία του γλυκού. «Μπορεί η ονομασία να είναι τουρκική, όμως το λουκούμι είναι, καταπώς φαίνεται, ελληνικό. Η ιστορία δείχνει

ότι και στην Κωνσταντινούπολη το παρήγαν Έλληνες, από τη Χίο. Στην πλειονότητά τους οι ζαχαροπλάστες στο Σαράι ήταν Χιώτες. Χρησιμοποιώντας τα υλικά του τόπου τους, τη ροδοζάχαρη (η Χίος έχει υπέροχα εκατόφυλλα τριαντάφυλλα, τα οποία ζύμωναν με ζάχαρη), το αμύγδαλο και τη μαστίχα που δεν υπάρχει πουθενά αλλού, έβγαλαν το ραχάτ λουκούμ, που πήρε την ονομασία από την ξεκούραση, την ξάπλα των Πασάδων. Από τους Έλληνες μάθανε κι οι Τούρκοι κι έγιναν κι εκείνοι λουκουμποιοί».

Χιώτες πρόσφυγες το έφεραν στη Σύρο. «Η πρώτη προφορική μαρτυρία μιλάει για παραγωγή λουκουμιού στη Σύρο το 1832. Μετά καταγράφεται ένας Ιωάννης Αρφάνης το 1834 από την Έφεσο, ως ο πρώτος “ζαχαροποιός”. Έχουμε βρει κι έχουμε δώσει στο ιστορικό αρχείο τη μακέτα του Σταματελλάκη, που γράφει “1837”».

Το γλυκό της Σύρου έγινε γνωστό σε όλο τον κόσμο. «Έφευγαν τόνοι στην Ευρώπη, την Αμερική, την Ιαπωνία! Η Γαλλία και η Αυστρία το είχαν περί πολλού. Ήταν μέσα στις βασιλικές αυλές, στα προξενεία, στις πρεσβείες. Επειδή στις αρχές δεν υπήρχε ακόμα χρυσοτυπία στη Σύρο, έφερναν τις χρυσές βουλίτσες με το όνομά τους από την Αυστρία, με τις οποίες έκλειναν τα κουτιά στις δύο άκρες. Τον καιρό εκείνο ήταν σαν κουτί κοσμήματος, έτσι φάνταζε. Αναπτύσσεται στη Σύρο η κυτιοποιία, η τυπογραφία με περίτεχνες ετικέτες, το νησί είχε εξαιρετικούς χαρακτες και γραφίστες. Κι όλα αυτά για ένα απλούστατο γλυκό».

Το μυστικό του συριανού λουκουμιού; Το υφάλμυρο νερό που οι λουκουμποιοί έπαιρναν από την πηγή του Αγίου Αθανασίου. Και το ψήσιμο στο μπακιρένιο καζάνι. Ακόμα και τώρα εκεί το φτιάχνουν – κάθε προσπάθεια εκσυγχρονισμού πήγε στο βρόντο. «Τρία υλικά είναι όλα κι όλα, ζάχαρη, νερό και άμυλο, απλό και υγιεινό γλυκό που έχει όμως την τέχνη του. Κάποιοι τώρα βάζουν γλυκόζη, δεν είναι κακό, αλλά εμένα δεν μου αρέσει». Μου εξηγεί πώς θα καταλάβουμε αν έχει γλυκόζη: βουτάμε το λουκούμι σε νερό. Θα διαλυθεί η άχνη, αλλά το λουκούμι θα πρέπει να μείνει ατόφιο. Αν αρχίσει να λιώνει, έχει γλυκόζη.

Φρουρός της ιστορικής μνήμης

Δεν σταμάτησε λεπτό να διαβάζει και να ερευνά. Το ‘βαλε πείσμα να σώσει ό,τι μπορούσε από την πόλη της. «Η Ερμούπολη έχει ως θεμέλιους λίθους το αλάτι και τη ζάχαρη. Παρότι αυτά τα λιώνει η θάλασσα, την Ερμούπολη τη στερέωσαν. Από έφηβη μάζευα βιβλία και αντικείμενα για το λουκούμι. Είχε αρχίσει η παρακμή της Ερμούπολης, να αδειάζουν τα σπίτια, οι κληρονόμοι τα καθάριζαν και έφερναν στα λουκουμποιοεία καροτσιές με βιβλία για προσάναμμα. Ο πατέρας μου δεν ήθελε να τα καίει. Επίσης, έλεγαν σήμερα αδειάζουν το τάδε σπίτι ή εργοστάσιο. Με είχε πιάσει μανία να σώσουμε ο,τι μπορούμε. Έτρεχα στα λουκουμποιοεία που έκλειναν και τους ζητούσα να μου δώσουν ό,τι είχαν».

Ετσι έφτιαξε σιγά-σιγά τη γωνιά του λουκουμιού στο Βιομηχανικό Μουσείο της Σύρου. Αντικείμενα, παλαιά κουτιά, φωτογραφίες, μας τα έδειξε όλα. Πλούτος ιστορικός, η

ψυχή της Ερμούπολης. «Από την πρώτη μέρα παραγωγής του, όταν ήρθαν οι πρόσφυγες το 1823-4, δεν υπήρχε τίποτε – η κεντρική πλατεία ήταν βράχοι και νερό. Τότε έστησαν οι πρόσφυγες παράγκες και έφτιαξαν αυλές με τζάκι για να κάνουν λουκούμια. Αναρωτιέται κανείς για την ανάγκη του ανθρώπου να νιώσει τη γαλήνη που σου δίνει ένα γλυκό. Εκτοτε δεν σταμάτησαν να το φτιάχνουν και να το μοιράζουν σε γάμους, βαφτίσεις, κηδείες. Η μεγάλη καταστροφή για μένα έγινε από τα μέσα του '80 και έπειτα, όταν πια όλοι στη μεγάλη ευμάρεια το απαξίωσαν». Στη δουλειά την έχει διαδεχθεί η κόρη της, Αγγελική. Δεν έχει σταματήσει όμως. Σε λίγο καιρό ορκίζεται στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο της Πάτρας. Τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών, τομέας Ελληνικού Πολιτισμού. «Πρέπει να είμαι η μόνη που πήρα και 13ο μάθημα. Αλλά όταν έμαθα ότι υπάρχει μάθημα που λέγεται "Έλληνες της Διασποράς", γράφτηκα αμέσως. Έμαθα τόσο πολλά, ειδικά για το θέμα διαχείρισης προσφύγων, κατάλαβα τόσα πράγματα για την ιστορία μας!»

=====

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ 2016-2017

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

16/10/2016 Κυριακή, ώρα 10.00: Πρωινός περίπατος-ξενάγηση στο Παλατάκι και στον Βοτανικό Κήπο Ιουλίας και Αλεξάνδρου Διομήδους, στο Χαϊδάρι. Τιμή 15 ευρώ κατ' άτομο.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016

22/11/2016 Τρίτη, ώρα 14.00: Απογευματινός περίπατος-ξενάγηση στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο Φαληρικό Δέλτα. Τιμή 10 ευρώ κατ' άτομο.

23/11/2016 Τετάρτη, ώρα 19.00: Διάλεξη για τον επιφανή Συριανό νομικό και ιστορικό Ανδρέα Δρακάκη, από τους κ. Λιγνό Εμμανουήλ (νομικό, εκδότη), Κουτρομπή Νικόλαο (νομικό, δημοσιογράφο), Δρ. Ρούσσο-Μηλιδώνη Μάρκο (ιστορικό, φιλόλογο) στην αίθουσα μας. Συνδιοργάνωση Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών και Συνδέσμου Συριανών.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

02-03-04/12/2016 Παρασκευή-Σάββατο-Κυριακή: Χριστουγεννιάτικη Εορταγορά στην αίθουσα μας. Ώρες λειτουργίας: 10.00-21.00.

11/12/2016 Κυριακή: Εορτή Αγ. Νικολάου. Θεία Λειτουργία στον Ι.Ν.Αγ.Γεωργίου Καρύτση με την εικόνα του Αγίου από τη Σύρο. Συνάντηση των μελών μας στην αίθουσα μας, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας.

17/12/2016 Σάββατο ώρα 11.00: Επίσκεψη στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, στην έκθεση «Ερμιτάζ:Πύλη στην Ιστορία». Συνάντηση στην είσοδο του μουσείου.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017

15/01/2017 Κυριακή, ώρα 11.00: Άτυπη Γενική Συνέλευση στην αίθουσα μας. Στη συνέχεια, στις 17.30 θα δοθεί τσάι. Τιμή 10 ευρώ κατ'άτομο.

22/01/2017 Κυριακή, ώρα 11.00: Τακτική Γενική Συνέλευση στην αίθουσα μας. Κοπή πίτας.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2017

16/02/2017 Πέμπτη, ώρα 21.00: Τσικνοπέμπτη, Αποκριάτικη Συνεστίαση με πανδαισία γεύσεων μουσικής και χορού στην αίθουσα μας. Τιμή 25 ευρώ κατ'άτομο.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

08/03/2017 Τετάρτη, ώρα 18.30-22.00: «Γιορτή της Γυναίκας», Συνεστίαση με συνοδεία πεντανόστιμων μεζέδων και γλυκού κρασιού στην αίθουσα μας. Τιμή 15 ευρώ κατ' άτομο.

17/03/2017 Παρασκευή, ώρα 16.15: Μετάβαση με πούλμαν στην Ιερά Μονή Οσίου Μελετίου στην Οινόη, για παρακολούθηση της Ακολουθίας των Γ' Χαιρετισμών. Τιμή 10 ευρώ κατ' άτομο.

18/03/2017 Σάββατο, ώρα 15.00: Ξενάγηση στη Βουλή των Ελλήνων. Συνάντηση στην είσοδο της Βουλής, επί της Λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας, έναντι της Γαλλικής Πρεσβείας.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017

02/04/2017 Κυριακή: Πασχαλινή Εορταγορά στην αίθουσα μας. Ώρες λειτουργίας 17.00-20.00.Θα δοθεί τσάι στην αίθουσα μας, στις 18.30. Τιμή 10 ευρώ κατ'άτομο.

23/04/2017 Κυριακή του Θωμά: Θρησκευτική Εορτή του Συνδέσμου στον Ι.Ν.Αναστάσεως Σύρου.

ΜΑΙΟΣ 2017

13/05/2017 Σάββατο, ώρα 9.00: Πρωινός περίπατος-ξενάγηση στο Τατόι από τον πρόεδρο του συλλόγου «Φίλοι του Κτήματος Τατοίου» κ. Κουτσαβλή Βασίλειο και στη λίμνη Μπελέτσι, στην Ιπποκράτειο Πολιτεία.Τιμή κατ' άτομο Ευρώ 15.-

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017

Καλοκαιρινή Συνεστίαση στη Σύρο.

Σημείωση: Για περισσότερες λεπτομέρειες, υπενθυμίσεις ή αλλαγές του προγράμματος, θα γίνονται ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Συνδέσμου (<http://www.synd.gr/>, στη σελίδα μας στο facebook και θα αποστέλλονται email στα μέλη μας.

=====

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

01/10 έως 31/12/2016

Πασσά-Λιάπη Μαρία	50 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Οικογένεια Σύλβιας Φ. Κούβαρη	50 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Μεταξά Αγγελική	20 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Οικογένεια Δημητρίου Κώνστα	50 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Οικογένεια Θεοδώρου Μιχαήλ	50 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Ελένη Φύσσα	100 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά
Ανώνυμος	50 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Ανώνυμοι Διάφοροι	520 €	Στη Μνήμη Ανδρέα Πασσά.
Ουρανία Μαρκίδου	250 €	Στη Μνήμη Μητέρας της Μαρίας Μπαρπία – Μαρκίδου.
Παπακωνσταντίνου Ουρανία	20 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Λεωνίδας Ζησημάτος	250 €	Στη Μνήμη Μητέρας του Μαρίας Ζησιμάτου.
Γεώργιος Μπελτσεμίδης	75 €	Στη Μνήμη της συζύγου του Αναστασίας Μπελτσεμίδη.
Ανώνυμος	50 €	Στη Μνήμη Γονέων της και Ανδρέα Πασσά.
Ανώνυμος	25 €	Δια τας λειτουργικές ανάγκας του Συνδέσμου.
Ανώνυμος	50 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Ευάγγελος Γ. Ρούσσοις	500 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Ζαφειρία Λαυρεντιάδου	500 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Μαρία Βενιέρη	50 €	Στη Μνήμη των γονέων της Κυρίλλου και Ελένης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιμέλεια κ. Ελένης Χατζίρη

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Ο Νικόλαος Τσαούσογλου του Ευριπίδη, απεφοίτησε από το Πολυτεχνείο Κρήτης. Είναι εγγονός του Νικολάου & Λέλας Τσαούσογλου.

ΓΑΜΟΙ

Η Λυδία και ο Δημήτριος Καϊτατζίδης ετέλεσαν στις 22-10-16 τους γάμους τους στον Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονα στα Καμένα Βούρλα. Είναι η νύφη εγγονή του Σπύρου και Αδαμαντίας Θαλασσινού.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Χατζίρη Ελεάνα απέκτησε κοριτσάκι την 1^η Δεκεμβρίου 2016. Είναι πρώτο εγγόνι της Πόπης και του Γιάννη Χατζίρη.

Το ζεύγος Ευαγγελία-Καλλιόπη και Χάρη Λάμπρου απέκτησαν κοριτσάκι. Πρόκειται για εγγονάκι των Μελών μας Τάκη και Ελένης Κυριτσόπουλου.

ΠΕΝΘΗ

Την 16η Σεπτεμβρίου Απεβίωσε το Μέλος μας Μαρία Μπαρμπία – Μαρκίδου.

Την 8η Οκτωβρίου Απεβίωσε το παλαιό και εκλεκτό Μέλος μας πρώην Αντιπρόεδρος του Δ.Σ και μόνιμος συνεργάτης του Περιοδικού μας με τις «Ντοπιολαλιές» Ανδρέας Γ. Πασσάς και ετάφη στο Κοιμητήριο Χολαργού.

Την 1^η Δεκεμβρίου απεβίωσε το παλαιό και εκλεκτό Μέλος μας μόνιμος συνεργάτης του Περιοδικού μας Στέλιος Δημ. Παπουτσάς και ετάφη στο Κοιμητήριο Ζωγράφου.

Θερμά συλλυπούμεθα τους οικείους των.

Συμπατριώτη και Συμπατριώτισσα,

Μην ξεχνάς τη συνδρομή σου στο Σύνδεσμο μας.

Η Συνδρομή σου είναι ο βασικός μας πόρος για να ανταπεξέλθουμε στις υποχρεώσεις μας.

Παράκληση να φρόντισε για την έγκαιρη τακτοποίηση της συνδρομής σου.

Ο Λογαριασμός μας στην Alpha Bank είναι :-

GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044

Η ΣΥΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

Επιμέλεια κ. Ελένης Ν. Χατζίρη

- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ 1803_1863 Ποιητής. Επισκέφθηκε την Σύρο για να συναντηθεί με την Ευανθία Καϊρή.
- ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ 1835_1865 Ποιητής. Η Συριανή εφημερίδα «ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ» φιλοξένησε ποιήματα του.
- ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΙΤΣΙΠΙΟΣ 1800_1865. Κυνηγήθηκε από τους Οθωμανούς ως Καθολικός. Δίδαξε στο Ιστορικό Γυμνάσιο Σύρου.
- ΙΑΚΩΒΟΣ ΡΙΖΟΣ-ΝΕΡΟΥΛΟΣ 1778_1849 Λόγιος. Η αντιβασιλεία τον διορίζει πρώτο Νομάρχη Κυκλάδων.
- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ 1817_1886 Ποιητής και Καθηγητής Βοτανικής. Οι γονείς του κυνηγημένοι από τους Οθωμανούς εγκαταστάθηκαν στην Σύρο.
- ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ 1885_1908 Συγγραφέας. Φοιτά στο Ιστορικό Γυμνάσιο & Λύκειο Σύρου του «ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ».
- ΛΕΩΝ ΜΕΛΑΣ 1812_1879 Νομικός. Άσκησε το δικηγορικό επάγγελμα στο Εμποροδικείο Σύρου.
- ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ 1836_1904 Νομικός & Φιλόσοφος. Γεννήθηκε στη Σύρο.
- ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ 1845_1874 Νομικός & Ποιητής. Η Σχολή Απόρων Παίδων του νησιού οφείλεται σε αυτόν.
- ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΜΠΕΛΑΣ 1850_1926 Λογοτέχνης, Ιστορικός, Δικηγόρος. Έγραψε την ογκώδη Ιστορία της Σύρου.
- ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ 1853_1919 Πατέρας έμμετρης σάτιρας. Σε ηλικία 30 ετών εκδίδει την εφημερίδα «ΡΩΜΗΟΣ».
- ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ 1850_1936 Ποιητής. Εξελέγη ποιητής Κυκλάδων. Ανδριάντας του υπάρχει στην Σίφνο.
- ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ ΦΡΕΡΗΣ 1900_1968. Γεννημένος στην Άνω Σύρο εκδίδει την εφημερίδα «ΣΥΡΙΑΝΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ».
- ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ 1894_1969 Ποιητής, Πεζογράφος. Γεννήθηκε στην Σύρο.
- ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΑΣΤΙΑΣ 1901_1972 Δημοσιογράφος. Γεννήθηκε στη Σύρο. Διετέλεσε Διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου.
- ΕΙΡΗΝΗ ΜΠΟΥΜΗ-ΠΑΠΠΑ 1906_1984 Ποιήτρια. Ο πατέρας της ήταν ναυπηγός στον Ταρσανά της Σύρου. Παντρεύτηκε τον Νικ. Παππά δικηγόρο στον Ι.Ν. Αγίου Σπυρίδωνα στα Χρούσα.
- ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΣ 1907_1988 Ποιητής. Πέρασε τα παιδικά του χρόνια στα Χρούσσα όπου και η έπαυλη της οικογένειας.

ΠΗΓΗ: Από το βιβλίο του καθηγητού Μ. Π.Χατζηγεωργίου

Η ΕΛΛΑΔΑ, ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΟΜΕΙΝΕ.

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Τα ξεφτισμένα νέφη, που μας περιβάλλουν.

Τα χτήρια με τις τρεμάμενες προσόψεις.

Οι ριπές του φυλακισμένου αέρα των εκπνοών μας.

Οι σπουδαγμένοι μας γιοί των ντελίβερς.

Τα πεσμένα στα γόνατα τραγούδια μας.

Οι καρικατούρες των πολιτικάντηδων

με τις αίολες υποσχέσεις.

Τα παιδιά μας με τα γιορτινά τους μπαλώματα.

Και ο ελληνικός ήλιος να φιλτράρεται στο δάκρυ μας.

Η Ελλάδα, που μας απόμεινε!

Τα ψυχοφάρμακα και η μερική απασχόληση.

Οι πορείες μέσα στα σκοτάδια, που μας ζωγράφισαν,

Το λερό σημαιάκι με τα μαδημένα κρόσσια,

του άστεγου, καθώς κυριεύει τα υψώματα του μπόγου.

Οι νέοι να οδηγούνται στη ξενιτιά,

στο αλκοόλ και στην απόγνωση.

Οι κυρτοί ώμοι του πατέρα όταν επιστρέφει στο σπίτι,

Η άρνησή μας για κάθε καινούργια σπορά,

Και τα θαμμένα όνειρα μέσα στις σχολικές τσάντες.

Η Ελλάδα, που μας απόμεινε, να κρέμεται

Στη θηλή μιας λύκαινας!!

Ο απολογητικός λόγος του δασκάλου στο μαθητή.

Οι θύμησές μας, που γίνανε μέρος της λάσπης.

Τα ξωκλήσια τα χρωματισμένα αγιοσύνη

και εγκατάλειψη.

Οι οσμές των φαγητών όπως μας ξεπερνάνε.

Οι κωδωνοκρουσίες των εμπρησμών μας.

Τα λασπόνερα στα ρείθρα των καλντεριμιών,

Τάρα μικρές κολυμπήθρες.

Οι αυριανοί ανυπόδητου βηματισμοί των γερόντων.

Και, όλοι εμείς, που από αριθμητές

Γίναμε παρανομαστές.

Η Ελλάδα, αλίμονο, που μας απόμεινε!!!

*Στη μνήμη των φίλων Δημήτρη Χάλαρη, Ευάγγελου Ν. Ρούσσου και
Ανδρέα Γ. Πασσά.*

ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

Σε ρυπαρά μαγέρικα τρώγαμε το φαί μας,
τα χρόνια εξαγοράζαμε με τίμημα βαρύ,
ώσπου στερνά γονάτισε, λύγισε η ψυχή μας,
όπως στο βάρος της φωτιάς λύγισε ένα κερί.

Μπρός στην ακτή Ξαβέριου. μέσα στο ξεροβόρι,
σ' ένα μαδέρι με σχοινιά κρατιόμασταν ορθοί,
ναυτόπουλα, κι αλλάζαμε το όνομα στην πλώρη
γέρικου σαπιοκάραβου προτού να διαλυθεί.

Μαύρη παντιέρα ανύψωνες στο πίκι με στριφτάρι,
σε τσίλικο πειρατικό, που όλοι οι κακοί χωράν
κι από το πόντε σου έβλεπες τον ήλιο να φουντάρει
αργά κάθε απόγευμα στη ράδα τα' Αλμποράν.

Στο λασπουριό ξεφύτρωσες και στα αποκαΐδια,
μέχρι το «δώδεκα» έμαθες τα χρόνια να μετράς.
Τα βράδια κούκλες πέταγες και ψεύτικα παιχνίδια
κι έτρεχες για επιβίωση στις πιάτσες του Μαντράς.

Απ' τον Πουνέντε σάλπαρες να βρεις τον Απηλιώτη,
τραβερσωμένος πάλευες μεσ' στην Αζοφική.
Πίσω κοιτούσες τη στεριά, που 'φευγε σαν τη νιότη
σε θάλασσα ξεχτένιστη και ανηφορική.

α ήρθαν τα χρόνια κι έδειραν και χάθηκαν οι φίλοι,
ο Παναγιώτης, ο Κωστής, Θέ μου και το Σταυρί.
Και τώρα λουλουδίζουνε γεράνι και γιοφίλι
κι όμορφη φτιάχνουν τρίλιζα στο χώμα οι σταυροί.

τσίλικο = γυαλιστερό, καινούργιο

πόντε = (το)= η γέφυρα πλοίου

ράδα = ανοιχτό αγκυροβόλιο

πίκι = αλμπουρέτο

τραβερσωμένος= που λόγω σφοδρής θαλασσοταραχής,
ταξιδεύει αργά έχοντας τον άνεμο στην πλώρη

γιοφίλι = η αγριοβιολέτα

Απηλιώτης = η ανατολή, ο λεβάντες

Πουνέντες = η δύση

ΚΑΠΟΙΟ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ

Του Δημήτρη Βόϊκου

Ιστιοφόρο, κάποιο γέρικο σκαρί,
που θα με πάρει αλαργινά... που θα μας πάρει...
μιαν έναστρη βραδιά μ' ολόγιομο φεγγάρι,
στη χούφτα θα κρατώ σφιχτά, χρυσό φλουρί.

Θα 'χω ολάνοιχτα στο πρότονο πανιά,
με δίχως άρμενα το κεντρικό κατάρτι,
μην έχει ζόρι στο τιμόνι κι ένα χάρτη,
που θα 'χει στίγμα σε πορεία, λησμονιά...!

Θα τέντωνα τη σκότα λίγο με σχοινιά,
για να κερδίσω ίσως, παραπάνω κόμβους.
Ξεδίπλωτη η γάμπια, δίχως να 'χει στρόμβους
και θ' άνοιγα μετά, παρίστια πανιά.

Τους φλόκους, θα τους ρύθμιζα σιγά-σιγά
με τη μπαρκέτα, βίρα-μάϊνα στο ξάρτι,
ιστία τόσα... να μη σπάσει το κατάρτι,
κάπως να τρέξω, όσο γίνεται, γοργά!

Ο Πολικός έτσι, θε να 'ναι οδηγός,
η Ανδρομέδα θα κοιτά στο παραπέτο
και θα σφυροκοπά ο Γραίγος το τουρκέτο,
μεσ' τα νερά σαν καταφθάσω..., της Στυγός!

«Ανήκομεν στη Δύση»

Του Νίκου Σαλίβερου

Πως γίνεται οι Ίωνες ν' ανήκουνε στη Δύση
αφού απ' της Ανατολής γεννήθηκαν τη βρύση.
Πως, αφού Ήλιο αφήσανε τη δύση να φωτίσει
στα πόδια της, κάθε ραγιάς τρέχει να γονατίσει.

Της ράτσας είναι ελάττωμα, να θέλει το σοφό της
του βίου της τον άρπαγα ορίζει ανάδοχό της.
Ξεχνά με ψέμα τρέφεται, δικός της κι' ο προδότης
ξεχνά πως την λευτέρωσε ο πάππος στρατιώτης.

Ιδιοτελείς επήλυδες πηγή χρυσού γνωρίζουν
θαμμένο μες στο νου βαθιά και κάτω απ'το χώμα.
Μίσθαρνους ντόπιους μ'όνειρα και όβολα ποτίζουν
και τον ανθό να κλέψουνε απ' του Ιωνα το πτώμα.

Πως γίνεται οι Ίωνες στη δύση νά' βρουν λύση
αφού ημέρα ξεκινά με της καρδιάς την πτήση.
Πως, κλαψουρίζει συνεχώς γι' ανέχειας την «κρίση»
όταν μπορεί μ' ένα «Μολών..» δεσμά σκλαβιάς να λύσει.

=====

Ελεγεία στον Ανδρέα Πασσά

Ο θάνατος, λευτέρωση είτε ποινή μετράει,
κοντολογίς παράφωνος ήχος στη μελωδία,
σαν «νότα» όπου έλειψε από τη συγχορδία.
Ασήκωτος ο πόνος σαν ξαφνικά χτυπάει

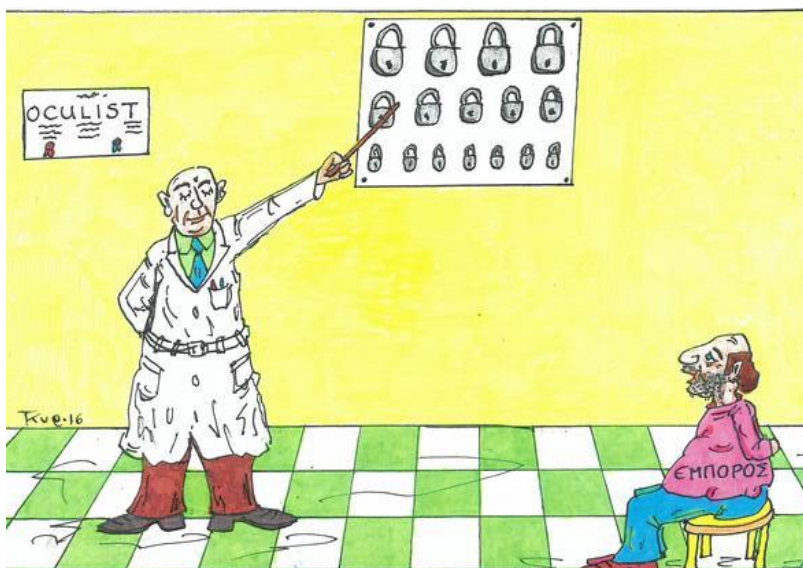
Φίλε και συντοπίτη μας , ευγενικέ Ανδρέα,
αγάπης μια «ντοπιολαλιά» στερείς στο γέρο Βράχο,.
Σεκόντο, στ' «Αύριο Πάλι..» στο καθεξής δεν θά'χω,
κι ορφάνια αφήνεις σ' όμαιμους και την παλιά παρέα.

Είθε στ' αστέρι τ' ουρανού τ' άγνωστο που πηγαίνεις,
κεράκι νάχεις άσβηστο για όλων μας τη μνήμη.
Κι αν του χάρου «μέλαθρον» σκληρή έχει τη φήμη,
είθε αγάπης ,στ' άρμα σου, ηγία να κραδαίνεις.

Ο μισεμός συνάνθρωπου ,τους ζώντες μαστιγώνει,
Το δάκρυ, ένωσης κλωστή, τη μνήμη δεν στεγνώνει.

Ο φίλος σου Σαλος,

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

..ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ 'ΝΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΣΤΙΒΑΡΗ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΙΚΑΝΗ ΝΑ ΠΑΤΑΞΕΙ
ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ !!!

..ΠΑΡΕ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΣΤΙΓΜΗ.
ΤΩΡΑ... ΠΝΙΓΟΜΑΙ

..ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, ΜΗΤΣΟ ΜΟΥΟΥΟΥ!
ΕΦΤΑΣΕ Η ΣΕΙΡΑ ΣΟΥ
...ΝΑ ΜΠΕΙΣ ΣΤΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ...

